

ЗВІТ

Про результати акредитаційної експертизи освітньої програми

Заклад вищої освіти	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Освітня програма	8401 Географія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Спеціальність	014 Середня освіта

Цей звіт складений за наслідками акредитаційної експертизи згаданої вище освітньої програми, що проводилася Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Звіт є результатом роботи експертної групи. Його основним призначенням є систематизація отриманої інформації, її аналіз та безпосереднє оцінювання якості освітньої програми. Звіт призначений як безпосередньо для закладу вищої освіти, так і для широкої громадськості. Він є публічним документом та буде оприлюднений на сайтах Національного агентства і закладу вищої освіти. Він також є підставою для прийняття подальших рішень галузевою експертною радою та Національним агентством.

Детальніше про мету і порядок проведення акредитації можна дізнатися на вебсайті Національного агентства – <https://naqa.gov.ua/>

Використані скорочення:

ID - ідентифікатор

ВСП - відокремлений структурний підрозділ

ЄДЕБО - Єдина державна електронна база з питань освіти

ЄКТС - Європейська кредитна трансферно-накопичувальна система

ЗВО - заклад вищої освіти

ОП - освітня програма

Загальні відомості

1. Інформація про освітню програму

Назва ЗВО	Державний вищий навчальний заклад "Ужгородський національний університет"
Назва ВСП ЗВО	не застосовується
ID освітньої програми в ЄДЕБО	8401
Назва ОП	Географія
Галузь знань	01 Освіта/Педагогіка
Спеціальність	014 Середня освіта
Спеціалізація (за наявності)	014.07 Географія
Рівень вищої освіти	Бакалавр
Вид освітньої програми	Освітньо-професійна

2. Відомості про склад експертної групи та акредитаційну експертизу

Склад експертної групи	Гришко Світлана Вікторівна, Дмитренко Костянтин Іванович, Шевчук Сергій Миколайович (керівник)
Залучений представник роботодавців	не застосовується
Дати візиту до ЗВО	15.02.2023 р. – 17.02.2023 р.

3. Посилання на документи, які підлягають оприлюдненню закладом вищої освіти на своєму вебсайті

Відомості про самооцінювання ОП <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/55677>

Програма візиту експертної групи <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/55810>

4. Інформація про наявність у звіті інформації з обмеженим доступом

Звіт не містить інформацію з обмеженим доступом

I. Наявність або відсутність підстав для відмови в акредитації, не пов'язаних із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації з підстав, не пов'язаних із відповідністю критеріям оцінювання якості освітньої програми:

відсутні

II. Резюме

Загальні враження про ОП, найголовніші висновки щодо відповідності Критеріям

Особливості реалізації даної ОП пов'язані із відсутністю державного стандарту підготовки бакалаврів зі спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія). За результатами опрацювання матеріалів самоаналізу та інформацією отриманою в ході акредитаційної експертизи експертна група прийшла до висновку про відповідність освітньої діяльності на ОП критеріям оцінювання якості щодо проєктування та визначення цілей ОП, структури та змісту ОП, доступу до ОП та визнання результатів навчання, організації навчання і викладання на ОП, проведення контрольних заходів, оцінювання здобувачів освіти та дотримання академічної доброчесності, відповідності кадрового забезпечення, матеріальних ресурсів і сформованого у ЗВО освітнього середовища, сформованої системи внутрішнього забезпечення якості освіти, прозорості й публічності у процесі реалізації ОП. Виявлені за цими критеріями недоліки не є суттєвими та в сукупності не знижують якості провадження освітньої діяльності. Перспективи розвитку ОП пов'язані із її переглядом і удосконаленням за результатами проведення акредитаційної експертизи (рекомендації експертної групи, галузевої експертної ради, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти); потребі у подальшій підтримці ОП з боку керівництва УжНУ; забезпеченні сталості контингенту здобувачів освіти через нові форми і методи профорієнтаційної роботи; якісне зростання складу НПП випускової кафедри (зокрема залучення докторів наук за профілем кафедри); подальший розвиток та удосконалення матеріально-технічної бази; посилення міжнародної співпраці НПП випускової кафедри щодо програм академічної мобільності, науково-дослідної роботи тощо.

Підсумок сильних сторін програми та позитивних практик

ОП «Географія» належить до іміджевих та бюджетонаповнюючих в структурі освітньої діяльності, має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії УжНУ, розроблена з урахуванням потреби Закарпатської обл. в учителях географії. Упровадження ОП націлена на краєзнавчу (регіональну) підготовку учителя географії, що підтверджує важливість її реалізації для регіонального ринку праці. ПРН за ОП, відзначаються акцентом на вивчення фахових курсів із фізичної та суспільної географії, вони є практикоорієнтованими, визначені відповідно до вимог НРК та урахують пропозиції усіх заінтересованих сторін. Зміст ОП передбачає рівномірне співвідношення кредитів на вивчення географії, краєзнавчої та практичної підготовки. ОК нормативної частини та їх логічна послідовність загалом дозволяють досягти ПРН для якісної підготовки вчителя географії. Організація освітнього процесу є студентоцентрованою й передбачає можливість для формування їх індивідуальної освітньої траєкторії. На ОП напрацьована належна система практичної підготовки здобувачів освіти в частині формування переліку, послідовності і обсягу навчальних практик із географії та педпрактик. Використання на договірній основі баз фактичних роботодавців. Застосовуються традиційні та нетрадиційні форми і методи навчання (інформаційно-проблемні, частково-пошукові, дослідницькі, вербальні, ілюстративно-демонстраційні, інтерактивні). Здобувачі освіти беруть участь в експедиціях, наукових дослідженнях, за результатами яких виконують курсові роботи, роботи на КСНР, публікують наукові праці. Наявність єдиної платформи для впровадження дистанційного навчання «Moodle», де розміщені усі інформаційні матеріали. Безкоштовний доступ до міжнародних баз Scopus, Web of Science. Функціонування університетського репозитарію публікацій викладачів та здобувачів. Визначені чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що забезпечують об'єктивність екзаменаторів. Наявність перевірки акад.праць на основі ІТ-інструментів Unichек та Strike Plagiatism, які надаються безкоштовно. Сформовано кваліфікований колектив НПП, які мають досвід практичної діяльності. ЗВО сприяє професійному розвитку НПП шляхом проходження підвищень кваліфікації, виконання НДР, відзначенням грамотами, преміями. Роботодавці залучаються до реалізації ОП шляхом участі у розробці та зміні ОП, проведення аудиторних занять, керівництва практикою, атестації. МТБ є достатньою для здійснення освітньої та наукової діяльності. Безкоштовний доступ до мережі Інтернет, бібліотеки, електронного репозитарію, баз даних Web of Science та Scopus. ЗВО проводить капремони навчальних корпусів та гуртожитків за рахунок грантів. Створені належні умови для осіб з ООП: пандуси, кнопки виклику, ліфти тощо. Послідовне дотримання визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП. Розміщення та постійне оновлення на сайті Університету документів, якими регламентується прозорі та зрозумілі правила організації освітнього процесу.

Підсумок слабких сторін програми та рекомендації з її удосконалення

Потребує часткового уточнення формулювання мети ОП та окремі формулювання її орієнтації відповідно до спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія). Формулювання інтегральної компетентності не відповідає 6 рівню НРК. Визначений навчальним планом термін навчання для здобувачів заочної ф.н. (4р.10 м.) зменшує конкурентоспроможність ОП на ринку освітніх послуг. Запроваджений на ОП підхід до інтеграції окремих фахових ОК із методикою їх навчання у ЗЗСО. Недостатня кількість кредитів відведена на ОК «Педагогіка з основами педмайстерності» та «Психологія (вікова психологія)». Недостатня реалізація у змісті відповідних ОК інклюзивної та здоров'язберігаючої компетентностей майбутнього вчителя географії. Поширена у ЗВО практика здійснення вибору ОК здобувачами освіти у вигляді письмових заяв. Потребує приведення у відповідність до Класифікатора професій ДК 003:2010 перелік посад, які може обіймати випусник ОП, вилучивши позиції «викладач професійних навчально-виховних закладів (2320); викладач професійно-технічних закладів (2320). Здобувачі освіти не обізнані належним чином із можливостями реалізації свого права на визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Більшість робочих програм ОК не містять праць викладачів, що забезпечують їх викладання, літературні джерела більшості ОК є досить застарілими. Користування електронною платформою «Moodle» є не систематичним. Анкетування, яке дозволяє з'ясувати форми та методи навчання і викладання, а також ПРН не є регулярним. На ОП відсутня практика студентської мобільності. Недостатня обізнаність здобувачів даної ОП з

системою нарахування балів під час контрольних заходів (залік/екзамен) як за окремими ОК так і в цілому по процедурі оскарження результатів. ЕГ виявила невідповідність наукових і навчально-методичних публікацій НПП стосовно деяких ОК (ОК 24 «Основи суспільної географії», ОК 25 «Регіональна економічна і соціальна географія», ОК 27 «Географія світового господарства», ОК 29 «Вступ до фаху за спеціальністю «Середня освіта (Географія)»). Не всі НПП мають праці, що входять до наукометричних баз Scopus та WoS. Відсутнє залучення роботодавців до Ради роботодавців УжНУ, а також надання ними пропозицій до ОП шляхом онлайн анкетування. На сайті ЗВО відсутня можливість вносити зауваження та пропозиції до проєкту ОП усім зацікавленим сторонам, відсутня інформація про стан урахування таких пропозицій. Рекомендації, щодо усунення указаних слабких сторін ОП, експертна група надала у межах кожного критерію.

III. Аналіз

У цьому розділі експертна група описує встановлені під час акредитаційної експертизи фактичні обставини, аналізує та оцінює їх, а також надає свої рекомендації щодо удосконалення ОП та діяльності за нею за окремими критеріями.

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми:

1. Освітня програма має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії закладу вищої освіти.

ЗВО, починаючи із 2005 р. формує власну традицію підготовки учителів географії. ОП «Географія» розроблена та реалізується відповідно до Концепції інноваційного розвитку УжНУ на 2015-2025 рр. щодо утвердження в теорії і практиці освіти особистісно-орієнтованої результативної парадигми на основі компетентнісного підходу, що передбачає оволодіння здобувачами загальних і фахових компетентностей, які дозволяють їм у майбутньому самовдосконалюватися, мати свободу вибору освітньої траєкторії і виду діяльності (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/8662>). ОП має на меті формування базових теоретичних та практичних компетентностей, засвоєння необхідних знань, вмій та навичок для використання їх на практиці в галузі сучасної географічної освіти, педагогіки, методики середньої освіти за спеціальністю 014 Середня освіта (Географія). Під час зустрічі із керівництвом ЗВО встановлено, що дану ОП відносять до категорії бюджетоформуючих, іміджевих та перспективних для майбутнього розвитку університету. З цією метою керівництвом ЗВО здійснюється належна підтримка щодо створення належних умов для успішної реалізації ОП.

2. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін.

За наданими документами та результатами зустрічей із здобувачами, НПП та роботодавцями встановлено, що усі учасники освітнього процесу (науково-педагогічні працівники, здобувачі освіти, роботодавці) були залучені до розробки, перегляду та оновлення ОП. ЗВО співпрацює з Закарпатською обласною державною адміністрацією та Обласним центром зайнятості щодо забезпечення потреб регіонального ринку праці в учителях географії. У ході співбесіди із методистом з географії Закарпатського ОІППО Г. Глюдзик підтверджено потребу регіонального ринку праці в учителях географії. Здобувачі освіти денної та заочної форм навчання підтвердили урахування їх пропозицій, щодо збільшення годин на практичну підготовку, формування переліку освітніх компонентів (пропозиції надавалися в усній формі, а також під час анкетувань). Викладачі С. Поп (керівник робочої групи), Р. Славик (гарант ОП), М. Микита, В. Лета, М. Карабінюк і інші НПП випускової кафедри були залучені на етапі проектування ОП у 2019 р. та її перегляду у 2020–2022 рр. Разом з тим, окремі НПП (Т. Ключкович – кафедра загальної педагогіки та педагогіки вищої школи) під час зустрічі відзначили той факт, що не мали можливості впливати на формування структури підготовки здобувачів у межах ОП. Зовнішні стейкхолдери під час зустрічі, відзначили своє залучення до проектування та перегляду ОП. За рекомендацією методиста Закарпатського ІППО Г. Глюдзик до ОП було уведено позашкільну складову з метою розширення можливостей для працелаштування випускників. Також директорка Ужгородської ЗОШ № 5 І. Цегольній підтвердила факт унесення пропозицій щодо уведення пропедевтичної практики. Директор ЗОШ № 20 Комарницький М. підтвердив факт урахування його пропозицій щодо перенесення окремих ОК із вибіркових у обов'язкові. За пропозицією здобувачів освіти під час щорічного перегляду та оновлення ОП уносилися зміни щодо переліку ОК, переведення окремих ОК із вибіркових до обов'язкових, коригувалася кількість годин між лекціями і практичними роботами тощо.

3. Цілі освітньої програми та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту, а також досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм.

Цілі ОП та програмні результати навчання визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, зокрема тих, що базуються на засадах підготовки учителя для ЗЗСО. Разом з тим, перелік цілей ОП містить і інше формулювання «можливість фахівців розв'язувати складні задачі географічної науки», що не відповідає змісту спеціальності 014 Середня освіта (Географія). ОП орієнтована на підготовку фахівців в сфері географічної освіти, методики навчання географії у загальноосвітніх навчальних закладах та закладах позашкільної освіти. Тенденції розвитку спеціальності відбивають ПРН 1,3,5,7,11,23. Урахування галузевого контексту ОП здійснено при формулюванні ПРН 2,6,8,9,22,24, а змістової підготовки ПРН 13,14,15,16,17,28,19,20,21 які в сукупності дозволяють забезпечити якісну підготовку учителя географії. При розробці ОП було враховано зміст подібних ОП, реалізація яких відбувається у КНУ імені Тараса Шевченка, ХНУ імені В.Н. Каразіна, ЧНУ імені Юрія Федьковича (це дало змогу структурувати і змістовно вдосконалити компоненти ОП, скорегувати її структурно-логічну схему, вдосконалити структуру окремих освітніх компонентів тощо). Науково-методичне консультування на етапі проектування ОП здійснювали НПП ЛНУ імені Івана Франка, що підтверджено учасником відкритої зустрічі проф. М. Дністрянським. Щодо досвіду аналогічних іноземних ОП то вивчалася модель підготовки вчителів географії у Пряшівському університеті (Словаччина). Унікальність даної ОП визначається у відповідності до запитів регіонального ринку праці, що потребує учителів географії, які володіють фаховими знаннями та мають відповідну краєзнавчу підготовку, що ураховує особливості природи і економіки Закарпатської області. З цією метою до ОП включено програмні результати навчання, які націлені на краєзнавчу (регіональну) підготовку учителя географії.

4. Освітня програма дозволяє досягти результатів навчання, визначених стандартом вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти (за наявності). За відсутності затвердженого стандарту вищої освіти за відповідною спеціальністю та рівнем вищої освіти, програмні результати навчання повинні відповідати вимогам Національної рамки кваліфікацій для відповідного кваліфікаційного рівня.

Стандарт освіти із підготовки бакалаврів за спеціальністю 014.07 Середня освіта (Географія) відсутній. ОП розроблена відповідно вимог Національної рамки кваліфікацій. ПРН ОП сформовано із урахуванням дескрипторів знань, умінь, навичок, комунікації, автономності та відповідальності, а саме концептуальні наукові та практичні знання, критичне мислення, теорій, принципів, методів та понять (ПРН 1,4,13,14,15,16,19,20); когнітивні уміння (ПРН 2,22,23); практичні уміння (ПРН 3,7,8,18,21), уміння комунікації (ПРН 5,9,11,17,22,23), вимоги до автономності та відповідальності (ПРН 6,12,24) безпечності (ПРН 10,12,24). Отже, програмні результати навчання ОП визначені відповідно до вимог Національної рамки кваліфікацій, яка ґрунтується на європейських і національних принципах та стандартах забезпечення якості освіти.

Загальний аналіз щодо Критерію 1:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 1.

ОП «Географія» займає чільне місце в структурі освітньої діяльності УжНУ, належить до іміджевих та бюджетонаповнюючих ОП, має чітко сформульовані цілі, які відповідають місії та стратегії УжНУ, вона розроблена з урахуванням регіональної потреби Закарпатської області в учителях географії. Упровадження ОП націлена на краєзнавчу (регіональну) підготовку учителя географії, що підтверджує важливість її реалізації для регіонального ринку праці учителів географії. Програмні результати навчання за ОП, відзначаються особливим акцентом на вивчення фахових курсів із фізичної та суспільної географії, вони є практикоорієнтованими, визначені відповідно до вимог НРК та ураховуючи пропозиції усіх заінтересованих сторін (стейкгольдерів).

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1.

Потребує часткового уточнення формулювання мети ОП та окремі формулювання її орієнтації відповідно до спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія). Формулювання інтегральної компетентності не відповідає 6 рівню Національної рамки кваліфікацій. Рекомендації: 1. Уточнити формулювання мети ОП в частині формулювання здатності майбутніх бакалаврів до «виробничої» діяльності. 2. Відредагувати формулювання орієнтації ОП «Набуття загальних та професійних компетентностей, які необхідні для освітньої, наукової та практичної підготовки спеціалістів в галузі географії» відповідно до спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія). 3. Скоригувати формулювання інтегральної компетентності відповідно до вимог 6 рівня Національної рамки кваліфікацій. 4. Вивчити досвід реалізації аналогічних ОП, що реалізуються у педагогічних ЗВО України та закордонних ЗВО, які здійснюють підготовку учителів географії, зокрема щодо структури психолого-педагогічної та методичної підготовки учителя географії.

Рівень відповідності Критерію 1.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1.

Експертиза ОП показала відповідність чинним вимогам до провадження освітньої діяльності за критерієм «Проектування та цілі освітньої програми». Цілі ОП цілком відповідають місії та стратегії УжНУ, її програмні результати навчання визначаються з урахуванням позицій та потреб заінтересованих сторін (стейкхолдерів), визначаються з урахуванням тенденцій розвитку спеціальності, ринку праці, галузевого та регіонального контексту. Програмні результати навчання відповідають вимогам НРК. Виявлені у ході акредитаційної експертизи слабкі сторони, частково є формальними помилками та можуть бути виправлені ЗВО уже зараз, тобто не потребують тривалого часу на їх усунення (формулювання цілі ОП, урахування досвіду аналогічних вітчизняних та іноземних освітніх програм, приведення у відповідність до НРК формулювання інтегральної компетентності тощо). Аналіз сильних сторін ОП дозволяє оцінити ОП та освітню діяльність за цим критерієм на рівні «В».

Критерій 2. Структура та зміст освітньої програми:

1. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для відповідного рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти (за наявності).

Основні процеси освітньої діяльності в ЗВО визначаються у локальному документі «Положення про організацію освітнього процесу в ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>. Для денної форми навчає обсяг ОП складає 240 кредитів, термін навчання 3 р.10 міс., навчальний план відповідає усім вимогам законодавства щодо навчального навантаження для підготовки бакалавра. В ході акредитаційної експертизи встановлено, що для здобувачів заочної форми навчання термін навчання складає 4 р.10 міс., але обсяг ОП так само складає 240 кредитів, що відповідає нормам чинного законодавства. За інформацією заступниці начальника навчального відділу Н. Лемак встановлено, що це пов'язано із Законом України Про відпустки, аби надати можливість здобувачам заочної форми навчання реалізувати своє право на освіту у повному обсязі.

2. Зміст освітньої програми має чітку структуру; освітні компоненти, включені до освітньої програми, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та програмних результатів навчання.

Аналіз змісту ОП показав, що програмні результати навчання дозволяють досягти заявлені цілі навчання із підготовки вчителя географії: ПРН 1,2,3,4,8,9,10,22,23,24. Освітні компоненти ОП дозволяють здобувачам освіти досягти передбачених ПРН та отримати кваліфікацію «Бакалавр середньої освіти (географія), учитель географії. 3-поміж ключових ОК щодо формування програмних результатів навчання експертна група відзначає ОК 9,11,12,14,15,22,23,25,26,27,28,30,31,32,33 теоретичної підготовки та ОК 35,36,37,38,39,40 практичної підготовки. Навчальні плани за ОП для денної та заочної форм навчання, затверджені у встановленому порядку, містять навчальні дисципліни нормативної та вибіркової частин. За запитом експертної групи ЗВО також надав робочі навчальні плани, що підтверджують наявність логічної взаємопов'язаної системи ОК.

3. Зміст освітньої програми відповідає предметній області визначеної для неї спеціальності (спеціальностям, якщо освітня програма є міждисциплінарною).

Зміст ОП загалом відповідає предметній області галузі знань 01Освіта/Педагогіка та спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія). ОП передбачає опанування загальних та фахових компетентностей, необхідних для професійної діяльності учителя географії. У практику реалізації ОП уведено модель інтеграції ОК географічного і методичного змісту (ОК 22,23,26), однак такий підхід виглядає логічно не завершеним, оскільки ОК 14 «Загальне землезнавство» і ОК 25 «Регіональна економічна та соціальна географія» не включають у себе методики навчання. Разом з тим, аналіз робочих програм ОК 22,23 і 26 засвідчив часткове дублювання тих тем, що вивчаються у межах ОК 30 «Методика навчання географії в закладах загальної середньої освіти». Відзначаючи загальну логічність змісту ОП та його відповідності спеціальності 014 Середня освіта, експертна груп встановила наступні факти: недостатній обсяг кредитів, що відводиться на ОК психолого-педагогічного спрямування (ОК 11 «Психологія (вікова психологія)» 3 кредити, ОК 12 «Педагогіка з основами педмайстерності» 3 кредити), а аналіз робочих програм цих ОК встановив їх не повну відповідність заявленим назвам, зокрема, в частині вікових особливостей розвитку особистості та формування професійної майстерності педагога; не вмотивовано завищеним є обсяг ОК 6 «Загальна фізика», в межах якого формуються ті програмні результати навчання, що могли б у повній мірі бути зреалізовані у межах ОК 15 «Геологія загальна та історична», ОК 17 «Метеорологія та кліматологія», ОК «Загальна гідрологія»; невідповідність назви змістовному наповненню ОК 34 «Географічний практикум».

4. Структура освітньої програми передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, зокрема через індивідуальний вибір здобувачами вищої освіти навчальних дисциплін у обсязі, передбаченому законодавством.

Формування індивідуальної освітньої траєкторії регламентується документами «Положення про індивідуальний навчальний план здобувача вищої освіти у ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22965>; «Положення про навчання студентів за індивідуальним графіком у ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/21263>; «Положення про реалізацію здобувачами вищої освіти права на вільний вибір навчальних дисциплін» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22963>. Індивідуальна освітня траєкторія здобувачів ОП реалізується шляхом вільного вибору дисциплін, участі у наукових гуртках, можливостей займатися науковою роботою, вибору місця проходження практики тощо. Встановлено, що на вивчення вибіркового ОК відведено 60 кредитів ЕКТС, що складає 25 % від їх загальної кількості. Здобувачі освіти мали реальну можливість обирати будь-які ОК із запропонованого в ЗВО переліку. На офіційному сайті ЗВО розміщено анотації запропонованих для вільного вибору дисциплін. Інформування здобувачів освіти про порядок формування індивідуальної освітньої траєкторії здійснюється деканатом географічного факультету, гарантом ОП та кураторами академічних груп. Здобувачі у вигляді письмових заяв здійснюють свій вибір. У разі, якщо для вивчення дисципліни не може бути сформована група (мінімум 25 осіб), здобувачів освіти приєднують до дисциплін, де такі групи сформовані, або ж за згодою відповідної кафедри формують т.зв. малокомплектні групи при цьому зменшуючи до 10 % обсяг аудиторного навантаження НПП. Реалізація індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів денної та заочної форми підтверджується наданими ЗВО індивідуальними навчальними планами усіх років навчання, робочими навчальними планами, розкладом занять.

5. Освітня програма та навчальний план передбачають практичну підготовку здобувачів вищої освіти, яка дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

Організація практики на ОП визначається Положенням про практику студентів <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/11775>. ОП та навчальний план передбачають 37,5 кредитів таких практик: ОК 35 Комплексно-географічна навчальна практика (6 кредитів); ОК 36. Суспільно-краєзнавча навчальна практика (6 кредити); ОК 37. Педагогічна навчальна пропедевтика практика з географії (3 кредити); ОК 38 Виробнича практика з позакласної і позашкільної роботи вчителя географії (7,5 кредитів); ОК 39 Педагогічна практика (9 кредитів) ОК 40 Виробнича педагогічна практика (6 кредитів). Експертна група відзначає досить вдале поєднання переліку, послідовності і обсягу навчальних практик щодо набуття навичок збору, аналізу та систематизації польових досліджень (ПРН 21,24) й педагогічних практик (ПРН 8,9,10,22,23). Навчальні польові практики проходять на базах Карпатського біосферного заповідника (м. Рахів) та ОНУ імені І.І. Мечникова (м. Одеса), про що укладено відповідні угоди. УжНУ має відповідну угоду із Департаментом освіти і науки Закарпатської ОДА на право використання ЗЗСО як баз усіх видів педагогічних практик на платній основі. Окремо варто відзначити, що власне педагогічній та виробничій педагогічній практикам передують пропедевтична педагогічна практика. Робочі програми педагогічних практики передбачають різні напрями педагогічної діяльності вчителя географії у ЗЗСО. Більшість запрошених на зустріч роботодавців підтвердили факт проходження здобувачами практик на їх базі. Здобувачі освіти заочної форми навчання, під час зустрічі, надавали неоднозначні відповіді щодо обсягу та змісту програми педагогічної практики. Нарікань з боку баз проходження виробничої практики, щодо якості підготовки здобувачів освіти, до ЗВО не надходило. У відгуках баз практики надано рекомендації щодо позитивного оцінювання результатів практики усіх здобувачів освіти, які навчаються на ОП. На думку експертної групи, практична підготовка в межах ОП цілком дозволяє здобути компетентності, необхідні для подальшої професійної діяльності.

6. Освітня програма передбачає набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок (soft skills), що відповідають заявленим цілям.

Загальні компетентності, що формуються у межах ОП з поміж іншого націлені і на формування соціальних навичок. Аналіз ОП показав, що нормативні ОК, включені до її змісту передбачають набуття здобувачами соціальних навичок. До таких ОК належать ОК 1 Ділова українська мова, ОК 2 Іноземна мова, ОК 3 Філософія; ОК 4 Історія та культура України; ОК 10 Основи екології та екології людини, ОК 13. Охорона праці та безпека життєдіяльності. Здобувачі освіти засвідчили, що набуття ними соціальних навичок відбувалося у межах ОК «Психологія», «Методика позашкільної роботи з географії» та більшості ОК фахової практичної підготовки. Здобувачі освіти та представники студентського самоврядування також підтвердили набуття ними соціальних навичок під час заходів, що ініціюються і реалізуються органами студентського самоврядування.

7. Зміст освітньої програми ураховує вимоги відповідного професійного стандарту (за наявності).

Професійний стандарт учителя за спеціальністю 014.07 Середня освіта (Географія) на момент акредитаційної експертизи відсутній. Разом з тим, ЗВО надав документи, а НПП задіяні в реалізації ОП підтвердили імплементацію Професійного стандарту учителя ЗЗСО. Так при черговому перегляді ОП у 2021 р. було скориговано перелік загальних і фахових компетентностей відповідно до вимог Стандарту. Однак, аналіз експертною групою змісту ОП

на відповідність Стандарту показав, що вони враховані не в повному обсязі. Посилення, через упровадження нових освітніх компонентів чи перегляду робочих програм уже існуючих, потребують психологічна, інклюзивна, здоров'язберігаюча компетентності та навички педагогічного партнерства майбутнього вчителя географії. Аналіз переліку посад, які може обіймати випускник ОП виявив невідповідність до Класифікатора професій ДК 003:2010, оскільки включає позиції «викладач професійних навчально-виховних закладів (2320); викладач професійно-технічних закладів (2320), що суперечить спеціальності 014 Середня освіта.

8. Обсяг освітньої програми та окремих освітніх компонентів (у кредитах Європейської кредитної трансферно-накопичувальної системи) реалістично відбиває фактичне навантаження здобувачів, є відповідним для досягнення цілей та програмних результатів навчання.

Співвідношення фактичного навантаження здобувачів освіти та обсягу самостійної роботи регулюється Положенням про організацію освітнього процесу в УжНУ <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>. Тижневе аудиторне навантаження для здобувачів освіти складає 24-26 годин, що дозволяє їм ефективно поєднувати аудиторну і самостійну роботу. Здобувачі освіти денної та заочної форм наголошували на тому, що обсяг самостійної роботи їх не переобтяжує. За інформацією керівника відділу моніторингу якості освіти, методичного та інформаційного забезпечення освітнього процесу М. Сабадош, на ОП здійснюються різноманітні опитування здобувачів, зокрема і щодо фактичного навантаження здобувачів. Нарікань з боку здобувачів освіти, щодо їх фактичного навантаження упродовж 2019–2022 рр. виявлено не було.

9. У разі здійснення підготовки здобувачів вищої освіти за дуальною формою освіти структура освітньої програми та навчальний план узгоджені із завданнями та особливостями цієї форми здобуття освіти.

Підготовка здобувачів освіти за дуальною формою освіти на ОП не здійснюється.

Загальний аналіз щодо Критерію 2:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Обсяг та зміст ОП відповідають вимогам законодавства щодо навчального навантаження для рівня вищої освіти бакалавр, що цілком дозволяє здійснити належну предметну підготовку майбутнього учителя географії. Зміст ОП передбачає рівномірне співвідношення обсягів кредитів на вивчення природничої та суспільної географії, краєзнавчої та практичної підготовки тощо. ОК нормативної частини, що включені до навчального плану та їх логічна послідовність цілком дозволяють досягти програмних результатів навчання для якісної змістової підготовки вчителя географії відповідно до вимог стандартів загальної середньої освіти. Організація освітнього процесу на ОП є студентоцентрованою й передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії, підтримки, супроводу та соціалізації здобувачів освіти. На ОП напрацьована належна система практичної підготовки здобувачів освіти, що може бути використана іншими ЗВО в частині формування переліку, послідовності і обсягу навчальних практик із географії та педагогічних практик. Позитивним є досвід використання на договірній основі із Департаментом освіти Закарпатської ОДА баз фактичних роботодавців для усіх видів педагогічних практик.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Слабкими сторонами ОП є: визначений навчальний планом термін навчання для здобувачів заочної форми навчання (4р.10 м.), що на думку експертної групи зменшує конкурентоспроможність ОП на ринку освітніх послуг; запроваджений на ОП підхід до інтеграції окремих фахових ОК із методикою їх навчання у ЗЗСО; недостатня кількість кредитів, що відведена на ОК «Педагогіка з основами педмайстерності» та «Психологія (вікова психологія)»; поширена у ЗВО практика здійснення вибору ОК здобувачами освіти у вигляді письмових заяв; недостатня реалізація у змісті відповідних ОК інклюзивної та здоров'язберігаючої компетентностей майбутнього вчителя географії. Рекомендації: 1. При наступному перегляді ОП переглянути чи логічно завершити модель методичної складової підготовки вчителя географії, розглянувши доцільність інтеграції фахових і методичних ОК. 2. Переглянути змістове наповнення та збільшити обсяг кредитів на ОК «Педагогіка з основами педагогічної майстерності» та «Психологія (вікова психологія)» у контексті підготовки для роботи в НУШ, інклюзивної освіти, педагогічної психології, здоров'язбереження тощо. 3. Розглянути можливість уведення окремих обов'язкових ОК «Інклюзивна освіта», «Сучасні педагогічні технології» тощо. 4. Переглянути доцільність включення до ОП чи кількості кредитів на вивчення нормативного ОК 6 «Загальна фізика». 5. Залучити роботодавців до захистів результатів практики. 6. Оновити перелік основної літератури, що рекомендована здобувачам у межах обов'язкових освітніх компонентів новими підручниками і навчальними посібниками, терміном не більше п'яти років. 7. Привести у відповідність до Класифікатора професій ДК 003:2010 перелік посад, які може обіймати випускник ОП, вилучивши позиції «викладач професійних навчально-виховних закладів (2320); викладач професійно-технічних закладів (2320).

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

В ході акредитаційної експертизи було встановлено повну відповідність нормативним вимогам щодо визначення структури та змісту ОП в частині її обсягу; освітні компоненти, включені до ОП, складають логічну взаємопов'язану систему та в сукупності дозволяють досягти заявлених цілей та ПРН; зміст ОП відповідає предметній області спеціальності 014.07 Середня освіта (Географія); структура ОП передбачає можливість для формування індивідуальної освітньої траєкторії здобувачів освіти; належний рівень практичної підготовки здобувачів вищої освіти для подальшої професійної діяльності; набуття здобувачами вищої освіти соціальних навичок; відповідність обсягу освітніх компонентів реальному навантаженню здобувачів освіти. Недоліки, що не є суттєвими, у межах критерію були виявлені в частині обсягу на окремі освітні компоненти, зокрема психолого-педагогічної підготовки та неналежного приділення уваги таким компетентностям майбутнього учителя як психологічна, інклюзивна, здоров'язберігаюча, педагогічного партнерства, що визначені Професійним стандартом учителя ЗЗСО. Загалом, аналіз матеріалів самоаналізу й інформація отримана в ході акредитаційної експертизи свідчать, що структура та зміст ОП відповідають визначеному критерію з невеликими і слабкими сторонами, що можуть бути виправлені і враховані при черговому перегляді ОП.

Критерій 3. Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання:

1. Правила прийому на навчання за освітньою програмою є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті закладу вищої освіти.

Зарахування на ОП відбувається згідно Правил прийому до УжНУ. Приймальна комісія має власну сторінку на офіційному сайті – <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/abiturient/about> де міститься актуальна інформація для абітурієнтів, які вступають на ОП. Окрім Правил прийому міститься інформація про терміни прийому заяв, вступних випробувань та зарахування; перелік документів необхідних для вступу до ЗВО. Аналіз Правил прийому 2022 р. на навчання за ОП показав, що вони є чіткими і зрозумілими, не містять дискримінаційних положень й оприлюднені на офіційному сайті ЗВО.

2. Правила прийому на навчання за освітньою програмою враховують особливості самої освітньої програми.

Правила прийому на навчання за ОП цілком ураховують особливості підготовки учителя географії. Абітурієнти, які вступають на ОП на конкурсній основі за результатами зовнішнього незалежного оцінювання (або національного мультимедійного тесту). Експертна група констатує, що ЗВО належним чином регулює ті питання прийому на навчання за ОП, що перебувають у сфері компетенції університету. Зустріч із заступником відповідального секретаря приймальної комісії І. Стерчо підтверджує, що умови та правила прийому на ОП визначаються вимогами МОН України.

3. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, що відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабон, 1997 р.), є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Визнання результатів навчання здобувачів вищої освіти отриманих у інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, регулюється Положенням про перезарахування результатів навчання та визначення академічної різниці в ДВНЗ «Ужгородський національний університет» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/28875>, Положенням про академічну мобільність у ДВНЗ «УжНУ» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/8324>. Для перезарахування освітніх компонентів студент має подати заяву і всі підтвердуючі документи декану факультету, не пізніше десяти днів від початку його навчання на певному курсі університету. Процедура перезарахування може здійснюватися за одноосібним рішенням декана факультету, рішенням декана факультету на підставі висновку експертної комісії або завідувача кафедри, яка забезпечує викладання відповідних навчальних дисциплін або на підставі результатів додаткового експертного оцінювання здобувача вищої освіти відповідною кафедрою за окремими темами. Дані правила чіткі та зрозумілі, відповідають Конвенції про визнання кваліфікацій з вищої освіти в Європейському регіоні (Лісабонській конвенції),

доступні для всіх учасників освітнього процесу. Випадків визнання результатів навчання здобувачів, отриманих в інших ЗВО, в результаті участі студентів у програмах академічної мобільності на даній ОП не було.

4. Визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, які є доступними для всіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Фактів визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті в ході акредитаційної експертизи не виявлено. Разом з тим, у ЗВО розроблено локальну нормативно-правову базу щодо можливостей визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті – Положенням про порядок визнання в УжНУ результатів навчання, здобутих у неформальній освіті <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22966>. У ході співбесід із адміністративним персоналом Університету та географічного факультету встановлено, що механізми, які визначені локальними документами, покликані на популяризацію неформальної освіти здобувачів освіти. Аналіз Положення, показав, що у ЗВО можуть визнаватися лише ті результати навчання, які передбачені ОП, а за тематикою, обсягом вивчення й змістом відповідають як конкретному ОК в цілому, так і його окремому змістовому модулю. Перезарахування має проводитися на підставі порівняння результатів навчання конкретного ОК й результатів навчання здобутих у неформальній освіті. Зустріч із здобувачами освіти дозволяє зробити висновок, що вони не поінформовані належним чином про механізми визнання результатів, отриманих у неформальній освіті. Підтверджених випадків визнання такого навчання на даній ОП експертній групі встановити не вдалося.

Загальний аналіз щодо Критерію 3:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3.

Правила прийому на навчання за ОП є чіткими, зрозумілими й оприлюднені на офіційному веб-сайті ЗВО, що сприяє постійному вільному доступу абітурієнтів до необхідної інформації.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3.

Здобувачі освіти не обізнані належним чином із можливостями реалізації свого права на визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті. Рекомендації: 1. Деканату географічного факультету до кінця 2022-2023 н.р., за участі ОСС, здобувачів освіти та допоміжних структурних підрозділів університету розробити план дій щодо забезпечення можливостей для участі здобувачів освіти у програмах академічної мобільності (міжнародної / національної). 2. НПП, які безпосередньо викладають на ОП, здійснювати систематичну роботу щодо популяризації форм та елементів неформальної освіти.

Рівень відповідності Критерію 3.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3.

Експертна група, опрацювавши матеріали самоаналізу та проаналізувавши інформацію отриману в ході акредитаційної експертизи, вважає, що в УжНУ забезпечено вільний доступ до ОП «Географія» (Правила прийому на навчання за ОП є чіткими та зрозумілими, не містять дискримінаційних положень та оприлюднені на офіційному веб-сайті УжНУ, вони враховують особливості самої ОП; в університеті визначені чіткі та зрозумілі правила визнання результатів навчання, отриманих в інших ЗВО та неформальній освіті, вони є доступними для всіх учасників освітнього процесу), а виявлені слабкі сторони, щодо відсутності належної поінформованості здобувачів освіти із механізму визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, не є суттєвими для оцінки відповідності освітнього процесу за критерієм 3.

Критерій 4. Навчання і викладання за освітньою програмою:

1. Форми та методи навчання і викладання сприяють досягненню заявлених у освітній програмі цілей та програмних результатів навчання, відповідають вимогам студентоцентрованого підходу та принципам академічної свободи.

Форми, методи навчання і викладання на ОП регламентовано «Положенням про організацію освітнього процесу у ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>). Навчання здійснюється на денній та заочній формах, а саме: аудиторні заняття (лекції, практичні, семінарські, лабораторні), індивідуальні завдання, самостійна робота, практики (навчальні, педагогічні, виробничі), контрольні заходи (проміжний, модульний, підсумковий, атестаційний іспит), консультації, наукове керівництво курсовими роботами. Відповідність форм та методів навчання ПРН окремо та по кожному ОК визначена в робочих навчальних програмах дисциплін та практик, які розміщені на сайті факультету (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/48356>) та сайті електронного навчання (<https://e-learn.uzhnu.edu.ua>). При аналізі таблиці з Відомостей про самооцінювання, виявлена відповідність форм і методів навчання по досягненню ПРН на ОП. Основними методами навчання є: словесні (лекція, розповідь, пояснення, бесіда, дискусія), практичні (експрес-опитування, виконання завдань під час аудиторних занять, практик), наочні (спостереження, ілюстрації, демонстрації). Здобувачі під час бесіди підтвердили, що освітній процес відповідає їх інтересам та потребам і позитивно оцінили навчання за ОП. Студентоцентризований підхід є пріоритетним при підготовці фахівців і орієнтований на взаємну повагу у стосунках між викладачами і здобувачами. Для врахування думки здобувачів щодо якості наданої освіти за ОП, форм і методів навчання, зрозумілості вимог до самостійної роботи та оцінювання проводяться анонімні опитування (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/37984>). Більшість респондентів за даною ОП (65-100%) задоволені методами навчання, якістю викладання та комунікації з ними, що також було підтверджено під час зустрічей у фокус-групах. Але також була виявлена нерегулярність таких опитувань, більшість з яких були проведені в останнє у минулому 2021-2022 н.р. Академічна свобода здобувачів вищої освіти забезпечується відповідно до Наказу ректора №135/01-04 від 27.05.2021 р. «Про формування освітніх програм та навчальних планів згідно із затвердженими стандартами вищої освіти». Здобувачі мають право на вибір НД у межах, передбачених ОП та навчальним планом, в обсязі, що становить не менш як 25% загальної кількості кредитів ЄКТС; самостійно складати індивідуальну освітню траєкторію; вибирати місце проходження педагогічної практики в закладах освіти; обирати теми курсових робіт і наукового керівника; презентувати результати своїх досліджень. Бесіда із здобувачами підтвердила, що вибір здійснюється незалежно та вільно відповідно до їх власних думок, наукового спрямування та фахових уподобань. Принцип академічної свободи реалізується і викладачами при складанні робочих програм НД, безпосередньо у їх самостійному виборі форм, методів навчання та контрольних заходів. Робочі програми є авторськими, базовані, насамперед, на досягненнях вітчизняних вчених.

2. Усім учасникам освітнього процесу своєчасно надається доступна і зрозуміла інформація щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах окремих освітніх компонентів (у формі силабуса або в інший подібний спосіб).

Аналіз доступності розміщених на сайті Університету <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/48356> робочих програм дисциплін показав, що кожен з учасників освітнього процесу може безперешкодно і доступно знайти необхідну інформацію щодо цілей, змісту та програмних результатів навчання, порядку та критеріїв оцінювання у межах кожного ОК. Окрім цього, інтерв'юванням здобувачів вищої освіти було з'ясовано, що цю інформацію вони отримують і на першому аудиторному занятті з відповідної навчальної дисципліни. Також з цією метою для них проводяться збори, бесіди з куратором академічної групи та гарантом ОП. Аналіз змісту робочих програм ОК на ОП показав, що робочі програми ОП набору 2022 р. чітко структуровані, містять всю необхідну інформацію щодо обсягу, політики оцінювання, форм контролю, мети і завдань дисципліни, результатів навчання (компетентностей), структури НД, але рекомендована література є застарілою, переважно 90-х–початку 20-х рр., складається переважно з вітчизняних джерел та не містить особистих праць НПП, інформаційні ресурси містять активні лінки, які відповідають змісту ОК. З метою оперативного обміну терміновою інформацією між здобувачами та викладачами створюються віртуальні групи у застосунках Viber, Telegram. Також здобувачі можуть отримати індивідуальне консультування через електронну пошту викладача чи безпосередньо на кафедрі. На веб-сторінці ДВНЗ «УжНУ» наявна рубрика «Сайт електронного навчання» (<https://e-learn.uzhnu.edu.ua>). В умовах карантинних обмежень та під час військового стану навчально-методичні матеріали дисциплін ОП «Географія» доступні студентам для вільного користування в системі Moodle, на платформах Google Meet, Google class; здобувачі мають можливість вільно користуватися електронним репозитарієм ДВНЗ «УжНУ» <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui>. Детальне ознайомлення ЕГ з електронною платформою для навчання Moodle через надані логіни і паролі, дозволяє зробити висновок, що інформація на електронних дисциплінах є не систематизованою, а НПП і здобувачі її використовують не систематично, а по мірі особистих потреб.

3. Заклад вищої освіти забезпечує поєднання навчання і досліджень під час реалізації освітньої програми відповідно до рівня вищої освіти, спеціальності та цілей освітньої програми.

Освітня діяльність університету ґрунтується на принципах нерозривності процесів навчання і наукових досліджень та необхідності залучення здобувачів до науково-дослідної роботи з метою набуття ними практичного досвіду і регламентується «Положенням про організацію освітнього процесу у ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>), «Положенням про наукове товариство студентів, аспірантів, докторантів і молодих вчених ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/9199>) та «Положенням про раду молодих вчених ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5620>). Поєднання навчання і досліджень під час реалізації ОП забезпечується залученням окремих здобувачів вищої освіти до виконання наукової теми кафедри «Комплексні фізико-географічні та суспільні дослідження території Закарпатської області в контексті раціонального природокористування» (НДР 0121U110183, 2021-2025 рр.). На кафедрі функціонує 2 студентських наукових гуртка: «Проблемно-орієнтована географія, геоecологія та геоінформатика» (керівники: Лета

В.В., Карабінюк М.М., Романко В.О.), «Природокористування у Закарпатській області в умовах сучасних суспільних запитів і глобальних кліматичних змін» (керівники: Фекега І.Ю., Лахоцька Е.Я.). Деякі дисципліни мають науково-дослідницькі елементи відповідно до освітнього фокусу ОП (ОК 29 «Вступ до фаху за спеціальністю «Середня освіта (Географія)», ВК «Методи географічних досліджень») та сприяють оволодінню навичками наукової діяльності. Студенти та викладачі приймають участь у всеукраїнських, міжнародних конференціях, публікують навчально-методичні видання, статті у фахових і наукометричних виданнях, які індексуються у провідних наукометричних базах світу (Scopus, WoS, Index Copernicus). Так, здобувач Сухан І. взяв участь у міжнародній конференції «Science, trends and perspectives» (м. Токіо, Японія, 2020 р.), здобувачка Шкріба Ю. у міжнародних конференціях «Modern science: innovations and prospects» (м. Стокгольм, Швеція, 2021 р.) та «Problems of science and practice, tasks and ways to solve them» (м. Варшава, Швеція, 2022 р.). Студенти приймають участь у Всеукраїнських студентських олімпіадах з географії (Атаманюк В., Боцко С., Агоста А., Шкріба Ю., Полянський А., які посили 3-4-ті місця) та Конкурсах науково-дослідних робіт студентів (Атаманюк В., Чиняк А., Качур Я.). На факультеті щорічно проводиться звітна конференція студентів та видаються «Збірник наукових праць студентів географічного факультету», «Географічні аспекти просторової організації території, суспільства та збалансованого природокористування», де проходять апробацію досліджень здобувачі.

4. Педагогічні, науково-педагогічні, наукові працівники (далі – викладачі) оновлюють зміст освіти на основі наукових досягнень і сучасних практик у відповідній галузі.

Вимоги щодо необхідності оновлення освітніх програм та змісту навчальних дисциплін визначено у положеннях ДВНЗ «УжНУ»: «Положення про організацію освітнього процесу» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>), «Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/18747>). ЕГ відмічає, що в Університеті є своєчасне оновлення робочих навчальних програм у відповідності до вимог сьогодення. НПП кафедри постійно оновлюють зміст навчальних дисциплін, враховуючи новітні досягнення науки і освіти, приймаючи участь у конференціях різного рівня, семінарах, а також використовують результати власних наукових досліджень. Так, Карабінюком М.М. при викладанні ОК 21 «Ландшафтознавство» та ОК 23 «Фізична географія України та методика її навчання» використовує матеріали власного дисертаційного дослідження «Природні територіальні комплекси субальпійського і альпійського високогір'я Чорногірського масиву Українських Карпат» (2020 р.). При викладанні ОК 28 «Географія і природні ресурси Закарпаття» використовуються результати монографічних досліджень: «Природні ресурси Закарпаття» (2009 р.), «Рокосово – найдревніше поселення над Тисою» (2019 р.). При вивченні ОК 26 «Економічна і соціальна географія України та методика її навчання» Славиком Р.В. використовується навчальний посібник «Економіка рекреаційної сфери» (2019 р.). При вивченні ОК 19 «Геоморфологія та палеогеографія плейстоцену» Микитом М.М. використовуються матеріали власного дисертаційного дослідження «Геоморфологія Вулканічних гір Закарпаття» (2011 р.). При викладанні ОК 15 «Геологія загальна та історична» (доц. Микита М.М.), ОК 16 «Ґрунтознавство з основами географії ґрунтів» (доц. Салюк М.Р.), ОК 10 «Основи екології і екологія людини», ОК 20 «Біогеографія» (доц. Фекега І.Ю.), ОК 25 «Регіональна економічна і соціальна географія» (ст. викл. Антонюк О.С.) враховуються набуті нові знання при стажуваннях на кафедрах географічного факультету ЛНУ ім. І. Франка та кафедрі методики викладання природничо-математичних дисциплін ЗППО (2018-2019 рр.). З ОК 32 «Сучасні інформаційні технології в професійній діяльності вчителя географії», ОК 9 «Картографія і ПС» (Лета В.В., Карабінюк М.М.) проходження сертифікованих курсів «Word та Excel: інструменти і лайфхаки», платформа Prometheus, «Візуалізація даних», «Базовий курс із цифрової грамотності (просунутий рівень), Національна онлайн-платформа цифрової освіти «Дія» (2020 р.) тощо. У всіх викладачів, що зреалізовують ОП, тематика стажувань/підвищення кваліфікації відповідають змісту навчальних дисциплін, що ними викладаються. Але переважна більшість робочих програм ОК у частині Основна/Додаткова література не містять праці викладачів, що забезпечують їх викладання.

5. Навчання, викладання та наукові дослідження пов'язані з інтернаціоналізацією діяльності закладу вищої освіти.

Інтернаціоналізація діяльності Університету здійснюється відповідно до Стратегії інтернаціоналізації ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/20139>) та «Положення про академічну мобільність студентів» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/21269>). Аналіз Відомостей про самооцінювання ОП та дистанційний експертний аналіз показали, що інтернаціоналізація діяльності в рамках даної ОП відбувається шляхом підвищення кваліфікації у закордонних ЗВО. Так, доц. Карабінюк М.М., доц. Фекега Ю.І. пройшли підвищення кваліфікації у Європейській академії наук та дослідницьких модулів (м. Гамбург, Німеччина, 2022 р.), доц. Карабінюк М.М., доц. Фекега Ю.І. – наукове стажування у Вищому Семінаріумі Духовного університету UKSW (м. Варшава, Польща, 2021 р.), доц. Карабінюк М.М., доц. Лета В.В. – науково-педагогічне стажування у Вищій школі менеджменту інформаційних систем (ISMA) (м. Рига, Латвійська Республіка, 2023 р.). Кафедра активно підтримує міжнародні зв'язки із закордонними навчальними і науковими установами, закладами та організаціями, а саме: має угоду про співпрацю з компанією «SCAFIS» LTD (Грузія), договір із Науково-дослідним геодезичним, топографічним і картографічним інститутом (Чеська Республіка), Пряшівським університетом (Словаччина), університетом Мішкольда (Угорщина). Зокрема, доц. Микита М.М та доц. Славик Р.В. у рамках договору про співпрацю із Пряшівським університетом, читали лекції для здобувачів спеціальності «Географія і прикладна геоінформатика» (м. Пряшів). Одним із напрямів інтернаціоналізації діяльності за даною ОП є просування наукових здобутків викладачів у світовий науковий простір через публікації у наукометричних журналах та участі у міжнародних проєктах. Здобувачам вищої освіти та НПП надано безкоштовний доступ до міжнародних наукометричних баз

Scopus, WoS. Здобувачі мають право на реалізацію програм міжнародної академічної мобільності та отримання подвійного диплому, але така практика на даній ОП поки що відсутня. НПП випускової кафедри запевнили, що докладають зусиль до реалізації покращення академічної мобільності та використання можливостей досягнень європейського освітнього і наукового простору.

Загальний аналіз щодо Критерію 4:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4.

У ЗВО розроблені та функціонують ряд Положень, що регламентують організацію освітнього процесу, опитування та моніторинги, міжнародну співпрацю, й виконуються усіма учасниками освітнього процесу. На ОП «Географія» застосовуються і використовуються як традиційні (класична лекція, семінарське/практичне/лабораторне заняття) так і нетрадиційні форми і методи навчання, серед яких інформаційно-проблемні, частково-пошукові, дослідницькі, вербальні, ілюстративно-демонстраційні, інтерактивні методи тощо. Інформація щодо освітнього процесу, в тому числі вибору дисциплін з вибіркового циклу, є доступною та надається своєчасно у зручній формі. Усі ОК на даній ОП забезпечені робочими програмами 2022 року. Здобувачі вищої освіти на даній ОП мають змогу поєднувати навчання та дослідження під час проходження практик, беручи участь в експедиціях, наукових дослідженнях, за результатами яких вони виконують курсові роботи, роботи на конкурс студентських наукових робіт, приймають участь у конференціях та публікують наукові праці. Безперечною перевагою є наявність єдиної платформи для впровадження дистанційного навчання «Moodle», на якій розміщені усі інформаційні матеріали з ОК, що вивчаються. Безкоштовний доступ до міжнародних баз Scopus, Web of Science. Функціонування університетського електронного репозитарію публікацій викладачів та здобувачів.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4.

Слабкі сторони: 1. Більшість робочих програм ОК у частині Основна/Додаткова література не містять праць викладачів, що забезпечують їх викладання, літературні джерела більшості ОК є застарілими. 2. Користування електронною платформою «Moodle» є не систематичним. 3. Анкетування, яке дозволяє з'ясувати форми та методи навчання і викладання, а також ПРН на даній ОП, не є регулярним. 4. На ОП відсутня практика студентської мобільності. ЕГ рекомендує: 1. Оновити літературу робочих програм дисциплін, додати особисті наукові праці НПП. 2. Електронну платформу «Moodle» зробити основною для проведення занять за розкладом, використовуючи при цьому опцію відеозаняття – BigBlueButtonBN. 3. Анкетування стосовно форм, методів навчання та задоволеності викладанням на ОП проводити після закінчення кожної заліково-екзаменаційної сесії, тобто мінімум двічі за навчальний рік. 4. Започаткувати практику внутрішньої та міжнародної мобільності на ОП.

Рівень відповідності Критерію 4.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4.

Освітня програма загалом відповідає рівню В за критерієм 4 – Навчання і викладання за освітньою програмою, а саме: частково за підкритеріями 4.1, 4.2, 4.4, 4.5 та повністю за підкритерієм 4.3. Вирішальними при оцінюванні стали такі позитивні практики: ефективна реалізація студентоцентрованого підходу та принципів академічної свободи, залучення здобувачів ЗВО до проведення наукових досліджень, наявність значної кількості наукових публікацій. Названі слабкі сторони, що стосуються робочих програм ОК, платформи дистанційного навчання «Moodle», нерегулярності анкетування здобувачів, відсутності внутрішньої і міжнародної мобільності не перешкоджають якісній реалізації освітнього процесу і можуть бути усунені ЗВО.

Критерій 5. Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність:

1. Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дозволяють встановити досягнення здобувачем вищої освіти результатів навчання для окремого освітнього компоненту та/або освітньої програми в цілому, а також оприлюднюються заздалегідь.

У ході акредитаційної експертизи з'ясовано, що форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти прописані чітко і зрозуміло в рамках кожного ОК відповідно до чинного «Положення про організацію освітнього процесу ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>) за поточним, модульним та

підсумковим контролюями. Крім того, вони дозволяють встановити досягнення здобувачем результатів навчання в межах відповідної навчальної дисципліни. Інформація про форми контролю та критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів оприлюднюються у робочих програмах, шляхом розміщення на сайті університету <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/48356>, а також (за інформацією здобувачів) на першому, як правило, аудиторному занятті з кожного ОК. Форми проведення й критерії оцінювання поточного і підсумкового контролів визначаються відповідною кафедрою. НПП здійснюється контроль з використанням форм передбачених робочою навчальною програмою з кожного ОК. Він включає оцінювання знань здобувачів за виступами на семінарах, виконання лабораторних і практичних робіт, оцінювання якості індивідуальних завдань та самостійної роботи. Однією із найважливіших форм контролю оцінювання знань є модульні контрольні роботи, які здебільшого проводяться у письмовій формі, на деяких ОК (ОК 14, ОК 17, ОК 23, ОК 26, ОК 27) застосовується форма комп'ютерного тестування, а на ОК 22, ОК 23, ОК 30 передбачено виконання курсової роботи, яка оцінюється окремо (диференційований залік). Підсумковий контроль знань здобувачів на завершальному етапі вивчення дисциплін здійснюється у формі заліку, диференційованого заліку, екзамену і регламентується «Положенням про порядок та методику проведення семестрових екзаменів та заліків в УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5952>). До складання екзаменів, заліків допускаються здобувачі, які виконали усі види робіт та завдань, передбачених робочою навчальною програмою. Екзаменаційні білети, тести для проведення екзаменів затверджуються на засіданні випускової кафедри. Присутність здобувача при виставленні підсумкової оцінки за заліком не обов'язкова, якщо ним виконані усі види робіт. Атестація здобувачів вищої освіти регламентується «Положенням про атестацію здобувачів вищої освіти та екзаменаційну комісію у ДНЗВ «УжНУ»» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/11070>) і складається з «Кваліфікаційного екзамену». До проведення державної атестації можуть бути залучені роботодавці. За результатами інтерв'ювання здобувачів можна зробити висновок, що вони не в повній мірі ознайомлені з системою нарахування балів під час заліку чи екзамену і плутались під час відповідей, хоча стверджували, що у них не виникало дотепер проблем щодо цієї процедури. Загалом система оцінювання дозволяє здобувачам вищої освіти досягнути визначених в ОП ПРН.

2. Форми атестації здобувачів вищої освіти відповідають вимогам стандарту вищої освіти (за наявності).

Стандарт вищої освіти зі спеціальності 014 Середня освіта першого (бакалаврського) рівня вищої освіти відсутній.

3. Визначено чіткі і зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для усіх учасників освітнього процесу, забезпечують об'єктивність екзаменаторів, зокрема включають процедури запобігання та врегулювання конфлікту інтересів, визначають порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження, та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

У ході проведення акредитаційної експертизи з'ясовано, що для всіх учасників освітнього процесу правила проведення контрольних заходів є доступними, чіткими і зрозумілими. Вони регламентуються «Положенням про порядок та методику проведення семестрових екзаменів та заліків» затвердженим наказом ректора ДНЗВ «УжНУ» №698/01-17 від 08.05.2015 р. (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5952>), а також «Положенням про організацію освітнього процесу в УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/31357>), робочими навчальними програмами дисциплін, які доступні здобувачам на сайті УжНУ (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/48356>.) Перед початком навчального семестру інформація про проміжний та/або семестровий/підсумковий контроль вноситься до електронного розкладу, який розміщений на інформаційному порталі університету (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/169>) та є доступним викладачам і студентам. Під час інтерв'ювання здобувачі вищої освіти та академічний персонал зазначили, що контрольні заходи під час навчального процесу здійснюються шляхом оцінювання семінарських, практичних (лабораторних) занять, написання модульних контрольних робіт і відповідей на питання білетів під час екзаменів. Процес контролю в період дистанційного навчання та під час військового стану здійснюється через інтернет-сервіси Google Meet, Google class та особисті електронні пошти викладачів і студентів. Результати оцінювання викладач фіксує в електронному журналі у системі «Moodle», який доступний і здобувачам. У результаті інтерв'ювання здобувачів вищої освіти та НПП підтверджено відсутність конфліктних ситуацій під час проведення контрольних заходів і ситуацій, які б вимагали врегулювання конфлікту інтересів. Порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторне проходження для здобувачів вищої освіти закріплено у «Порядку оскарження результатів (апеляція) оцінювання в ДНЗВ «УжНУ»» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22967>) і є чітким й зрозумілим. Але в результаті інтерв'ювання здобувачів вищої освіти з'ясувалося, що вони не до кінця розуміються як здійснюються контрольні заходи оцінювання як за окремими ОК під час заліку та екзамену так і в цілому по процедурі оскарження результатів. Враховуючи доступність і прозорість усіх положень щодо проведення контрольних заходів, це може свідчити про недостатню обізнаність здобувачів процедурою оцінювання. Тому ЕГ рекомендує підвищити рівень інформованості здобувачів вищої освіти з системою критеріїв оцінювання результатів навчання. Певний рівень об'єктивності екзаменаторів забезпечують розроблені у робочих програмах навчальних дисциплін достатньо детальні критерії оцінювання. Усі учасники освітнього процесу дотримуються вище зазначених правил під час реалізації ОП.

4. У закладі вищої освіти визначено чіткі та зрозумілі політика, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності, що послідовно дотримуються всіма учасниками освітнього процесу під час реалізації освітньої програми. Заклад вищої освіти популяризує академічну доброчесність (насамперед через імплементацію цієї політики у внутрішню культуру якості) та використовує відповідні технологічні рішення як інструменти протидії порушенням академічної доброчесності.

Політику, стандарти і процедури дотримання академічної доброчесності визначає «Положення про академічну доброчесність в ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223>). Під час інтерв'ювання у фокус-групах як НПП, так і здобувачі підтвердили, що вони ознайомлені з правилами дотримання академічної доброчесності, про загрози і ризики, викликані її порушенням. Перевірку на доброчесність наукові публікації проходять на основі IT-інструментів Unicheck (<https://unicheck.com/uk-ua>) та Strike Plagiatism (<https://strikeplagiarism.com/en/>), які є ліцензованими і надаються у безкоштовне користування усім учасникам освітнього процесу. ЗВО проводить заходи з популяризації академічної доброчесності. Зокрема, у 2018 р. в рамках Проекту Сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/uzhnudoluchyvsvia-do-proektu-akademichnoi-dobrochesnosti.htm>), здобувачі прослухали лекцію про впроваджену в УжНУ систему Unicheck та Strike Plagiatism. Був проведений круглий стіл «Чесність починається з тебе» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/osvita-povinna-but-i-spravzhnoyu-a-ne-imitovanoyu-perekonani.htm>) для здобувачів УжНУ. У 2020 р. викладачі кафедри підвищили обізнаність з академічної доброчесності на онлайн курсах «Академічна доброчесність в університеті» (платформа ВУМ online). Також УжНУ долучився до проекту «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/uzhnu-doluchivsvia-do-pro-Initsiativaakademichnoji-dobrochesnosti.htm>. Викладачі, які забезпечують реалізацію ОП «Географія» пропагують дотримання здобувачами освіти законодавства щодо авторського права шляхом посилання на джерела використаної інформації при написанні рефератів, курсових, наукових робіт, тез, статей, тощо. В цілому усі учасники освітнього процесу повністю поділяють принципи академічної доброчесності та слідкують за їх дотриманням.

Загальний аналіз щодо Критерію 5:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти є чіткими, зрозумілими, дають можливість встановити досягнення здобувачем освіти результатів навчання для окремого ОК та ОП в цілому, оприлюднюються заздалегідь. Визначені чіткі та зрозумілі правила проведення контрольних заходів, що є доступними для всіх учасників освітнього процесу і забезпечують об'єктивність екзаменаторів (письмові форми контролю, публічність підсумкової атестації, повторне проходження контрольних заходів, скринька довіри). Визначено порядок оскарження результатів контрольних заходів і їх повторного проходження; зрозуміла політика процедури академічної доброчесності, якої дотримуються всі учасники освітнього процесу під час реалізації ОП. Наявність у ЗВО перевірки на доброчесність наукових праць на основі IT-інструментів Unicheck та Strike Plagiatism, які є ліцензованими і надаються у безкоштовне користування викладачам та здобувачам.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.

Недостатня обізнаність здобувачів даної ОП з системою нарахування балів під час контрольних заходів (залік/екзамен) як за окремими ОК так і в цілому по процедурі оскарження результатів. ЕГ рекомендує ЗВО, а саме гаранту ОП доц. Славіку Р.В. та НПП, що забезпечують навчання на даній ОП, до початку літньої заліково-екзаменаційної сесії детальніше ознайомити здобувачів вищої освіти з системою нарахування балів під час контрольних заходів.

Рівень відповідності Критерію 5.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.

Форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти за ОП є прозорими, чітко визначеними, дозволяють визначити досягнення ПРН за кожним ОК та ОП в цілому. В ЗВО визначені чіткі та прозорі правила проведення контрольних заходів, розроблено процедури проведення контрольних заходів в період пандемії COVID-19 та під час воєнного стану в дистанційному форматі. ЗВО має сформовану культуру академічної доброчесності, яка підтримується всіма учасниками освітнього процесу. В ЗВО здійснюється перевірка наукових творів на наявність ознак плагіату ліцензійними антиплагіатними системами Unicheck та Strike Plagiatism. Враховуючи викладене, ЕГ вважає, що ОП та освітня діяльність за критерієм 5 – контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність за підкритеріями 5.2, 5.4 повністю відповідає критеріям оцінювання ОП, а підкритерії 5.1,

5.3 – із незначними зауваженнями. Виявлені ЕГ слабкі сторони (недостатня обізнаність здобувачами вищої освіти щодо контрольних заходів оцінювання та процедура оскарження результатів контрольних заходів) принципово не впливають на якість підготовки здобувачів вищої освіти за даною ОП і можуть бути швидко усунені ЗВО.

Критерій 6. Людські ресурси:

1. Академічна та/або професійна кваліфікація викладачів, задіяних до реалізації освітньої програми, забезпечує досягнення визначених відповідною програмою цілей та програмних результатів навчання.

За змістом таблиці 2 Відомостей про самооцінювання ОП та у процесі дистанційної експертизи встановлено, що на ОП викладають 17 НПП, з яких 15 мають науковий ступінь та вчене звання. Кадровий склад, що забезпечує викладання ОК психолого-педагогічного та загального циклу на даній ОП, має відповідну професійну та академічну кваліфікації. Науково-педагогічні працівники, які сприяють набуттю фахових компетентностей даної ОП також забезпечують досягнення ПРН, що пояснюється наявністю доктора фізика-математичних наук (1 НПП), кандидатів географічних наук (5 НПП, один з яких працює за сумісництвом), кандидата економічних наук (1 НПП), кандидата біологічних наук (1 НПП), старших викладачів без наукового ступеня і вченого звання (2 НПП), наявністю у більшості НПП професійної кваліфікації. Усі викладачі, які працюють на ОП, мають відповідність до спеціальності або ОК, який викладають, згідно з дипломом про вищу освіту, науковим ступенем, тематикою наукових досліджень, методичних та наукових публікацій, а також за рахунок проходження ними фахового підвищення кваліфікації. Простежується відповідність спеціальностей викладачів, великий досвід науково-педагогічної роботи (90% викладачів ОП мають стаж науково-дослідної роботи від 15 до 55 років) та публікативну активність (Відомості про самооцінювання ОП, табл. 2). Водночас експертною групою рекомендовано посилити кількість публікацій у відповідності до предметної області навчальних дисциплін, які викладаються на даній ОП (до прикладу, ОК 24 «Основи суспільної географії», ОК 25 «Регіональна економічна і соціальна географія», ОК 27 «Географія світового господарства», ОК 29 «Вступ до фаху за спеціальністю «Середня освіта (Географія)»). Активна наукова діяльність викладачів, що реалізують ОК професійної підготовки, пов'язана з діяльністю у галузі географії та написанням наукових і науково-методичних публікацій географічного спрямування. Академічна та професійна кваліфікація викладачів, що викладають за даною ОП, дозволяє забезпечити досягнення визначених програмних результатів навчання. Актуальною є інформація щодо підвищення кваліфікації (стажування) науково-педагогічних працівників як у ЗВО України так і закордонних установах (Відомості про самооцінювання ОП, табл. 2).

2. Процедури конкурсного добору викладачів є прозорими і дозволяють забезпечити необхідний рівень їхнього професіоналізму для успішної реалізації освітньої програми.

Порядок проведення конкурсного відбору при заміщенні вакантних посад науково-педагогічних працівників та укладання з ними трудових договорів (контрактів) в ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/46615>), затверджений та введений в дію наказом ректора ДВНЗ «УжНУ» № 113/01-04 від 31.03.2022 р. в п. 5.1. містить перелік документів, необхідних для участі у конкурсі. Порядок проведення конкурсного відбору передбачає наступні етапи: оголошення конкурсу, подача претендентами необхідного пакету документів до секретаріату Вченої ради Університету, розгляд кандидатур на кафедрі та звітування претендентів на отримання посади, отримання рекомендації на основі голосування науково-педагогічних працівників кафедри, обговорення кандидатур та обрання на посаду на засіданні Вченої ради факультету та подальший розгляд питання Вченою радою Університету. Участь у конкурсі можуть брати особи, які відповідають діючим вимогам. Відбір викладачів для викладання на ОП «Географія» передбачає врахування наявності публікацій тематичного спрямування, в тому числі навчально-методичних праць, досвіду викладання подібних дисциплін, підвищення кваліфікації, стажування. Якщо науково-педагогічний працівник обирається вперше, то для оцінки рівня його професійної кваліфікації завідувач кафедри, за погодженням декана, може запропонувати йому попередньо провести навчальні заняття в присутності науково-педагогічних працівників. Усі викладачі, які забезпечують ОП «Географія», пройшли конкурсний відбір відповідно до викладеного вище Порядку. Також відбувається розподіл дисциплін між профільними кафедрами. Наприклад, викладання ОК 8 «Топографія з основами геодезії» забезпечується старшим викладачем кафедри геодезії, землеустрою та геоінформатики Лаховецькою Е.Я. Під час онлайн зустрічі з адміністративним персоналом ЗВО та його структурними підрозділами начальник відділу кадрів запевнив, що керівництво університету обґрунтовано підходить до відбору НПП на кожну ОП, ретельно контролює виконання конкурсних зобов'язань по закінченню строку дії трудової угоди і перед проходженням повторного конкурсного відбору. Цей порядок дозволяє забезпечити необхідний рівень професіоналізму викладачів для успішної реалізації відповідної ОП.

3. Заклад вищої освіти залучає роботодавців до організації та реалізації освітнього процесу.

Аналіз Відомостей про самооцінювання ОП, спілкування з адміністрацією ЗВО, академічним персоналом, здобувачами вищої освіти та роботодавцями підтвердило факти залучення роботодавців до організації освітнього процесу. Роботодавці регулярно залучаються до рецензування ОП, також вони надають консультації щодо змісту ОП та навчального плану. Зокрема, до рецензування ОП «Географія» були залучені вчителі-методисти шкіл м.

Ужгорода Харчук М.В., Косачевич Я.В., Шпак А.В., директор приватного ліцею Дідичин В.П., директор Департаменту освіти й науки, молоді та спорту Закарпатської ОДА Марусинець М.М., директор Закарпатського центру туризму, краєзнавства, екскурсій і спорту учнівської молоді Мошак М.І., Президент Закарпатської туристичної організації Шандор Ф.Ф. (відповідні листи є за посиланням: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/35405>). Також роботодавці мають можливість безпосередньо брати участь у реалізації освітнього процесу під час педагогічних та виробничих практик. Базами практик є Карпатський біосферний заповідник, заклади загальної середньої освіти м. Ужгорода, державні установи. Керівник практики від закладу/установи знайомить здобувачів з особливостями організації діяльності, дає завдання, інструктує та перевіряє роботу студентів. Представники баз практик знаходяться в постійному контакті з викладачами кафедри, надають рекомендації щодо вдосконалення практичної складової підготовки здобувачів освіти. Щорічно в ДВНЗ «УжНУ» відбувається низка заходів спрямованих на зустрічі студентства з потенційними роботодавцями. Традиційним є «Ярмарок вакансій» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/na-yarmarku-vakansiypracedavci-znaiomyly-studentiv-uzhnu-zi-pror.htm>), який організують з метою ефективного обміну інформацією між здобувачами і роботодавцями, надання можливості якомога більше дізнатися про діяльність підприємств, отримати інформацію про вакансії, програми щодо працевлаштування, стажування і проходження практик. Роботодавці беруть участь у круглих столах (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/zustrichi-z-radoyu-robotodavtsiv-stalizvichajnoyu-praktikoynu-na.htm>), наукових конференціях, семінарах, куди залучаються і здобувачі. В УжНУ функціонує Рада роботодавців (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/zustrichi-z-radoyu-robotodavtsiv-stali-zvichajnoyu-praktikoynu-na.htm>), на офіційному сайті Університету є онлайн опитувальник для роботодавців (https://docs.google.com/forms/d/1rCXnm85GpkdpFJwgoux4nFEjxFfJxTb1FgG1T9TAq_I/viewform?edit_requested=true) щодо внесення пропозицій по удосконаленню ОП. Але під час інтерв'ювання роботодавців ЕГ було з'ясовано, що ніхто з присутніх не входить до Ради роботодавців і свої пропозиції стосовно даної ОП через онлайн опитувальник не вносив. Тому ЕГ рекомендує ввести представників роботодавців ОП «Географія» до Ради роботодавців УжНУ та ознайомити їх з можливостями внесення своїх рекомендацій до оновлення ОП.

4. Заклад вищої освіти залучає до аудиторних занять професіоналів-практиків, експертів галузі, представників роботодавців.

Аналізуючи Відомості про самооцінювання ОП, та під час інтерв'ювання у різних фокус-групах ЕГ було з'ясовано, що окремі професіонали-практики, експерти галузі та представники роботодавців залучаються до викладання та організації освітнього процесу. Щорічно у межах географічного факультету та на даній ОП проводяться відкриті лекційні заняття, конференції та семінари із залученням представників роботодавців. Так, до викладання окремих тем змістових модулів з дисциплін «Основи екології і екологія людини» та «Основи моніторингу довкілля» був залучений заступник директора Департаменту екології та природних ресурсів Закарпатської ОДА к. пед. н. Гайдур М.І.; з дисципліни «Глобальні екологічні проблеми» – заступник начальника БУВР Тиса Осійський Е.Й. та начальник Закарпатського обласного центру з гідрометеорології Манівчук В.М. (<https://buvrtsa.gov.ua/newsite/?p=19864>); з дисципліни «Географічне моделювання та прогнозування» – начальник відділу метеорологічних прогнозів та гідрометеорологічного забезпечення Закарпатського ЦГМ Озимко Р.Р. (за сумісництвом – доцент кафедри); з дисципліни «Соціально-економічна статистика» – заступник начальника Онофрій В.І. Є факти залучення представників роботодавців до державної атестації (Антонюк О.С., 2022 р.).

5. Заклад вищої освіти сприяє професійному розвитку викладачів через власні програми або у співпраці з іншими організаціями.

ЗВО сприяє професійному розвитку викладачів через укладання угод про співпрацю з іншими організаціями. Переважно це стосується підвищення кваліфікації та стажування науково-педагогічного персоналу, що регламентується «Положенням про підвищення кваліфікації та стажування педагогічних і науково-педагогічних працівників ДВНЗ «УжНУ»» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5950>), згідно з яким підвищення кваліфікації за вибраною формою та видом навчання здійснюється згідно з п'ятирічним планом за такими видами: довгострокове підвищення кваліфікації (курси, школи, стажування); короткострокове підвищення кваліфікації (семінари, практикуми, тренінги, конференції, вебінари, круглі столи, форуми). Викладачі, що забезпечують освітній процес на ОП «Географія» покращують свій професійний рівень у відповідності до нормативного документа. Можливості для підвищення кваліфікації забезпечує ЛНУ імені Івана Франка та Закарпатський інститут післядипломної педагогічної освіти. Так, у 2018-2019 рр. 3-ох місячне стажування пройшли доц. Фекета І.Ю. (на кафедрі ЛНУ ім. Івана Франка) та проф. Поп С.С. (на кафедрі Закарпатського Інституту післядипломної педагогічної освіти) як такі, що мають науковий ступінь не за профілем випускової кафедри. Також пройшли підвищення кваліфікації на базі ЛНУ ім. І. Франка доц. Салюк М.Р. на кафедрі ґрунтознавства і географії ґрунтів, доц. Микита М.М. на кафедрі геоморфології і палеогеографії, доц. Славик Р.В. на кафедрі економічної і соціальної географії. На ОП «Географія» є приклади закордонних стажувань. Так, доц. Карабінюк М.М., доц. Фекета Ю.І. пройшли підвищення кваліфікації у Європейській академії наук та дослідницьких модулів (м. Гамбург, Німеччина, 2022 р.), доц. Карабінюк М.М., доц. Фекета Ю.І. – наукове стажування у Вищому Семінаріумі Духовного університету UKSW (м. Варшава, Польща, 2021 р.), доц. Карабінюк М.М., доц. Лета В.В. – науково-педагогічне стажування у Вищій школі менеджменту інформаційних систем (ISMA) (м. Рига, Латвійська Республіка, 2023 р.). НПП кафедри фізичної географії та раціонального природокористування, яка є випусковою на даній ОП, проходять різноманітні онлайн стажування на платформі Міністерства цифрової трансформації України (проф. Поп С.С., доц. Лета В.В.), онлайн-курси Prometheus (доц. Карабінюк М.М., доц. Мельничук В.П., доц. Фекета Ю.І.), онлайн-курс EdEra (доц. Лета В.В., доц. Салюк М.Р.), курси з академічної доброчесності в університеті (доц. Карабінюк М.М., доц. Микита М.М., доц.

Озимко Р.Р., доц. Салюк М.Р., доц. Фекета Ю.І., ст. викл. Мельничук В.П.). Усі НПП протягом чотирьох років підвищували кваліфікацію шляхом відвідування тренінгів, семінарів, стажувань на базі УжНУ. Проходження НПП підвищення кваліфікації враховується при поданні документів на конкурс щодо заміщення вакантних посад, що було підтверджено під час відповідних зустрічей з керівництвом, структурними підрозділами та НПП.

6. Заклад вищої освіти стимулює розвиток викладацької майстерності.

У процесі дистанційної експертизи підтверджено факт, наведений у Відомості про самооцінювання ОП стосовно того, що ДВНЗ «УжНУ» стимулює розвиток викладацької майстерності науково-педагогічних працівників, що регламентовано «Положенням про визначення рейтингів науково-педагогічних працівників ДВНЗ «УжНУ» та затвердженого наказом ректора від 28.10.2020 р. № 23/01-04 (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/29355>). Цей документ є підставою для визначення індивідуального рейтингу науково-педагогічних працівників, що впливає на їх стимулювання (преміювання). Так, викладачі кафедри: проф. Поп С.С., доц. Карабінюк М.М., доц. Микита М.М., доц. Салюк М.Р., доц. Славів Р.В., доц. Фекета І.Ю., відзначалися 10% збільшенням посадового окладу за високі рейтингові показники серед викладачів університету. Починаючи з 2015 р. УжНУ здійснює преміювання науковців університету за публікації у виданнях, що входять у міжнародні наукометричні бази даних Scopus і Web of Science та мають імпактфактор IF Cite Score, що регламентовано «Розпорядженням про преміювання авторських колективів» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/pro-premiyuvannya-avtorskih-kolektiviv-za-publikatsiji-yaki-vklyu.htm>). Згідно з підписаним розпорядженням № 86-Р від 16.03.2020 р. для заохочення університетських працівників встановлено виплати за статті в залежності від імпакт-фактору IF Cite Score журналу. Подібні заохочувальні виплати отримували в різні роки наступні викладачі: доц. Карабінюк М.М., доц. Микита М.М., доц. Салюк М.Р., доц. Славів Р.В. НПП неодноразово були нагороджені грамотами та подяками закладу освіти (доц. Лета В.В.), Управлінням освіти Ужгородської міської ради (ст. викл. Мельничук В.П.), Закарпатської обласної державної адміністрації (доц. Салюк М.Р., ст. викл. Мельничук В.П.). Зі слів академперсоналу на кафедрі фізичної географії та раціонального природокористування УжНУ відбуваються постійні методичні семінари, на засіданнях яких викладачі регулярно отримують можливість продемонструвати й обговорити нові досягнення у галузі, питання про стан викладання ОК є обов'язковим у порядку денному засідання кафедри. Університет має низку угод з вітчизняними та зарубіжними ЗВО про можливість проходження науково-педагогічного стажування. Географічний факультет УжНУ виступає організатором щорічної наукової конференції студентів, аспірантів та молодих вчених «Географічні аспекти просторової організації території, суспільства та збалансованого природокористування».

Загальний аналіз щодо Критерію 6:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.

У ЗВО сформовано кваліфікований колектив НПП, які мають значний досвід викладацької та наукової діяльності. Високий рівень професіоналізму підтверджується досвідом професійної діяльності та членством у професійних спілках чи громадських об'єднаннях. Також можна констатувати значний рівень зацікавленості НПП у підвищенні власної кваліфікації, що підтверджується низкою сертифікатів та дипломів. ЗВО сприяє професійному розвитку НПП шляхом проходження підвищень кваліфікації/стажувань, виконання НДР, а також відзначенням грамотами, нагородами, грошовими преміями тощо. Конкурсний відбір НПП є прозорим і відбувається згідно з визначеною процедурою ДВНЗ «УжНУ». Роботодавці залучаються до організації та реалізації освітнього процесу шляхом участі у розробці та зміні ОП, проведення аудиторних занять, проходження практики здобувачами, державної атестації, надання рецензій на ОП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.

ЕГ виявила невідповідність наукових і навчально-методичних публікацій НПП стосовно деяких ОК (ОК 24 «Основи суспільної географії», ОК 25 «Регіональна економічна і соціальна географія», ОК 27 «Географія світового господарства», ОК 29 «Вступ до фаху за спеціальністю «Середня освіта (Географія)»), тому рекомендовано посилити кількість публікацій у відповідності до предметної області навчальних дисциплін, які викладаються на даній ОП. Викладацькому складу кафедри рекомендовано також спрямувати зусилля на підготовку підручників та посібників для окремих ОК на ОП. Не всі науково-педагогічні працівники мають праці, що входять до наукометричних баз Scopus та Web of Science (доц. Фекета І.Ю., ст. викл. Мельничук В.П.). Відсутнє залучення роботодавців до Ради роботодавців УжНУ, а також надання ними пропозицій до ОП шляхом онлайн анкетування. Тому ЕГ рекомендує ввести представників роботодавців ОП «Географія» до Ради роботодавців університету та ознайомити їх з можливостями внесення своїх рекомендацій по оновленню ОП.

Рівень відповідності Критерію 6.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.

Академічна та професійна кваліфікація НПП, що залучені до реалізації ОП, забезпечує досягнення цілей та ПРН. Процедура конкурсного відбору НПП прозора та дозволяє визначити необхідний рівень їх професіоналізму. У ЗВО налагоджена система професійного розвитку НПП та стимулювання розвитку викладацької майстерності. В університеті функціонує Рада роботодавців, яка стимулює залучення представників роботодавців до перегляду і удосконалення ОП, є гарні практики залучення експертів та роботодавців до проведення аудиторних занять та державної атестації на даній ОП. ЗВО регулярно відзначає науково-педагогічних працівників грамотами, подяками, грошовими преміями тощо. ЕГ вважає, що ОП «Географія» відповідає вимогам критерію 6 на рівні В частково за підкритеріями 6.1, 6.3 та повністю за підкритеріями 6.2, 6.4, 6.5, 6.6. Часткова невідповідність наукових публікацій НПП до деяких ОК, а також відсутність представників роботодавців даної ОП у Раді роботодавців УжНУ суттєво не впливають на якість освітнього процесу на ОП і можуть бути самостійно усунені ЗВО в короткий термін.

Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси:

1. Фінансові та матеріально-технічні ресурси (бібліотека, інша інфраструктура, обладнання тощо), а також навчально-методичне забезпечення освітньої програми забезпечують досягнення визначених освітньою програмою цілей та програмних результатів навчання.

Під час проведених зустрічей ЕГ переконалася в тому, що всі матеріально-технічні ресурси, які були представлені під час акредитаційної експертизи відповідають даним, що були зазначені у звіті про самооцінювання. Експерти в режимі онлайн-трансляції мали можливість побачити навчальні аудиторії, кабінети географії та геології, лабораторії геодезії і картографії, ґрунтознавства, ГІС та кадастру. Надані відеоматеріали та інформація отримана на зустрічах зі здобувачами дозволяють стверджувати, що продемонстровані приміщення повноцінно використовуються у навчальному процесі та перебувають у задовільному стані. Умови проживання в гуртожитку відповідають всім необхідним вимогам. На момент проведення експертизи в гуртожитку тривали капітальні ремонтні роботи, кошти на які були залучені за рахунок грантів. У читальних залах гуртожитків та навчальних корпусів діє безкоштовний університетський Wi-Fi. Навчально-методичне забезпечення освітніх компонентів та матеріально-технічні ресурси є достатніми для реалізації цілей ОП програми та програмних результатів навчання. У процесі зустрічей зі здобувачами, представниками студентського самоврядування та науково-педагогічними працівниками було підтверджено, що їхні потреби повністю задовольняються наявною соціальною інфраструктурою.

2. Заклад вищої освіти забезпечує безоплатний доступ викладачів і здобувачів вищої освіти до відповідної інфраструктури та інформаційних ресурсів, необхідних для навчання, викладацької та/або наукової діяльності в межах освітньої програми.

Під час проведення зустрічей з гарантом, здобувачами ВО, студентським самоврядуванням, НПП, що викладають на ОП, експерти переконалися в тому, що ЗВО забезпечує безоплатний доступ здобувачів вищої освіти і викладачів до ресурсів наукової бібліотеки УжНУ (<http://www.lib.uzhnu.edu.ua>), електронного репозитарію (<https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/>), електронної бібліотеки (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/biblioteka-uzhnu-elektronni-fondi-virtualni.htm>). В університеті функціонують наукові студентські гуртки, зокрема на географічному факультеті: 1. Проблемно-орієнтована географія, геоєкологія та геоінформатика (Керівники: Лета В.В., Карабінюк М.М., Романко В.О.); 2. Природокористування у Закарпатській області в умовах сучасних суспільних запитів і глобальних кліматичних змін (Керівники: Фекета І.Ю., Лахоцька Е.Я.). ЗВО надає доступ до міжнародних баз Web of Science та Scopus. Навчально-методичне забезпечення освітніх компонентів ОП знаходиться у вільному доступі в Інфоцентрі кафедри фізичної географії та раціонального природокористування (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/26>). У ході проведення експертизи було з'ясовано, що всі учасники освітнього процесу вільно користуються інформаційними ресурсами, комп'ютерними класами, бібліотекою, спортивними комплексами та басейном.

3. Освітнє середовище є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою, та дозволяє задовольнити їхні потреби та інтереси.

Під час проведення зустрічей члени ЕГ переконалися в тому, що освітнє середовище є безпечним для життя і здоров'я здобувачів вищої освіти та в повному обсязі задовольняє потреби та інтереси учасників освітнього процесу. В університеті діє відділ соціально-психологічної служби (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/dep_hum_ed_work-centre_psy), інформацію про ефективне функціонування відділу підтвердили здобувачі вищої освіти та представники студентського самоврядування. Студентське представництво, зокрема студентське самоврядування, активно залучене до створення комфортного середовища, усі їхні ініціативи вислуховуються і враховуються. З будь-яких питань студенти можуть звернутися до куратора академічної групи, завідувача кафедри, представників

деканату. А також представники студентського самоврядування підтвердили, що будь-які побажання можуть доносити до адміністрації університету на щотижневих зустрічах з керівництвом університету. Також в університеті діє відділ охорони праці (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/s_subdivisions-dep_of_lab_prot).

4. Заклад вищої освіти забезпечує освітню, організаційну, інформаційну, консультативну та соціальну підтримку здобувачів вищої освіти, що навчаються за освітньою програмою.

Експертною групою було встановлено, що освітня, організаційна, інформаційна, консультативна та соціальна підтримка здобувачів вищої освіти реалізовується належним чином за допомогою Юридичної клініки (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/s_subdivisions-law_clinic/free_advice), Центру гуманітарно-виховної роботи, профорієнтації та працевлаштування (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/s_subdivisions-dep_hum_ed_work/vuhovna-robota), Студентської ради (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/student-self_government) та Профкому студентів (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/s_subdivisions-stud_union_comm). Організаційну та освітню підтримку студенти одержують безпосередньо від працівників деканату та кафедри, де вони можуть отримати необхідну інформацію, що стосується освітнього процесу, організації навчання, навчально-методичного забезпечення, проживання в гуртожитку. Інформаційна підтримка надається через офіційний сайт Університету (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/>), сторінки в соціальних мережах Фейсбук (<https://www.facebook.com/uzhnu>), Інстаграм (<https://www.instagram.com/uzhnu.today/>), де розміщена актуальна інформація про діяльність ЗВО. Представники органів студентського самоврядування та здобувачі вищої освіти підтвердили, що задоволені рівнем організаційної, освітньої, інформаційної, консультативної та соціальної підтримки.

5. Заклад вищої освіти створює достатні умови для реалізації права на освіту особами з особливими освітніми потребами, що навчаються за освітньою програмою.

На момент проведення акредитаційної експертизи встановлено, що на даній освітній програмі не навчаються здобувачі вищої освіти з особливими освітніми потребами. Проте в університеті є необхідні умови для реалізації їхнього права на освіту. У навчальних корпусах наявні пандуси, кнопки виклику, ліфти, спеціально обладнані вбиральні. Також в університеті діє Порядок супроводу (надання допомоги) осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення в ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/50352>). Під час проведення зустрічей з менеджментом ЗВО та представниками студентського самоврядування було підтверджено факт підтримки студентських сімей, що мають дітей, не тільки від адміністрації, а ще й від Профкому студентів.

6. Існує чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій (зокрема пов'язаних з сексуальними домаганнями, дискримінацією та/або корупцією тощо), яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми.

У ході проведення зустрічей з менеджментом, допоміжними структурними підрозділами та академічним персоналом члени ЕГ переконалися, що в університеті наявна чітка і зрозуміла політика і процедури вирішення конфліктних ситуацій, яка є доступною для усіх учасників освітнього процесу та послідовно дотримується під час реалізації освітньої програми. Зокрема, у ДВНЗ «УжНУ» затверджено Положення про порядок застосування заходів з врегулювання конфліктів та спорів (суперечок) у діяльності співробітників та здобувачів вищої освіти (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/50342>). На зустрічах з ЕГ здобувачі підтвердили, що у разі виникнення конфліктних ситуацій вони можуть залишити своє звернення у «Скриньці довіри», звернутися до кураторів, працівників деканату або представників студентського самоврядування.

Загальний аналіз щодо Критерію 7:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.

Матеріально-технічне забезпечення є достатнім для здійснення освітньої та наукової діяльності здобувачів ВО та НПП за даною освітньою програмою. Університет забезпечує безкоштовний доступ до мережі Інтернет, бібліотеки закладу, електронного репозитарію, ресурсів міжнародних баз даних Web of Science та Scopus. Крім цього університет проводить капітальні ремонтні роботи навчальних корпусів та гуртожитків за рахунок міжнародних грантів. Також створені належні умови для осіб з особливими освітніми потребами: наявні пандуси, кнопки виклику, ліфти, спеціально обладнані вбиральні.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Закладу вищої освіти рекомендовано приділяти більшу увагу інформуванню здобувачів стосовно всіх наявних механізмів вирішення конфліктних ситуацій. ЕГ рекомендує кураторам академічних груп, працівникам деканату, гаранту ОП налагодити постійні зустрічі зі студентами (не рідше 1 разу на семестр).

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ОПП в контексті критерію 7 загалом відповідає рівню В. Вказані недоліки, такі як недостатня поінформованість здобувачів ВО стосовно діяльності, яку проводить університет щодо протидії корупції та можливостей вирішення конфліктних ситуацій і необхідність в покращенні донесення інформації до учасників освітнього процесу, суттєво не знижують якість підготовки здобувачів за ОПП і можуть бути легко усунуті ЗВО.

Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми:

1. Заклад вищої освіти послідовно дотримується визначених ним процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Процедури розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду ОП в університеті регламентується Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/18747>), а також Положенням про порядок розроблення, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм у ДВНЗ «УжНУ» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22968>). Під час зустрічі з академічним персоналом та гарантом ОП було з'ясовано, що оновлення та перегляд даної ОП здійснено у 2021 році. Оновлення здійснювалося з врахуванням представників здобувачів, академічного персоналу, роботодавців та випускників.

2. Здобувачі вищої освіти безпосередньо та через органи студентського самоврядування залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери. Позиція здобувачів вищої освіти береться до уваги під час перегляду освітньої програми.

У ході проведення інтерв'ю зі здобувачами та представниками студентського самоврядування ЕГ було підтверджено, що ЗВО проводить анкетування студентів стосовно якості навчання та викладання (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/28483>), а також стосовно якості надання вищої освіти (https://docs.google.com/forms/d/1d-oulwtWnb4kqARA6Le1mRXW35IyP__5qvooh53xeeY/viewform?edit_requested=true). З результатами опитувань здобувачі можуть ознайомитися на сайті Інфоцентру (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/39324>). Здобувачі також підтвердили, до ОП були внесені зміни, які вони пропонували, а саме: об'єднано дисципліни «Основи картографії» і «Географічні інформаційні системи, перенесено дисципліну «Основи суспільної географії» з третього курсу на другий, також було враховано пропозиції студентів стосовно розширення баз практик. Представники студентського самоврядування підтвердили, що представники зі складу студентів входять до складу Ректорату (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/10566>) та Вченої ради університету (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/5174>), що дає їм змогу бути залученими до процедур внутрішнього забезпечення якості ОП.

3. Роботодавці безпосередньо та/або через свої об'єднання залучені до процесу періодичного перегляду освітньої програми та інших процедур забезпечення її якості як партнери.

Під час проведення акредитаційної експертизи було підтверджено, що залучення роботодавців до оновлення та перегляду ОП здійснюється на постійній основі. ЗВО залучає роботодавців до процесу періодичного перегляду у якості повноцінних партнерів, зокрема під час вдосконалення ОП було враховано побажання роботодавців та введено наступні освітні компоненти: «Шкільне географічне краєзнавство», «Методика розв'язування географічних задач», «Методика позашкільної роботи з географії», «Краєзнавчо-туристична робота в школі», «Геоурбаністика» та «Сучасні інформаційні технології в професійній діяльності вчителя географії». Роботодавці залучаються до складу розробників ОП, беруть участь в роботі круглих столів, конференцій, зустрічей зі здобувачами (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/zustrichi-z-radoyu-robotodavtsiv-stali-zvichajnoyu-praktikoyu-na.htm>).

4. Існує практика збирання, аналізу та врахування інформації щодо кар'єрного шляху випускників освітньої програми.

Під час акредитаційної експертизи, було підтверджено, що у закладі вищої освіти функціонує Центр кар'єри (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/student-career_center), який надає можливість здобувачам працевлаштуватися, адже на сайті ЗВО для студентів доступним є розділ «Працевлаштування» (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/dep_hum_ed_work-employment). Кожен здобувач освітньої програми має змогу переглянути наявні вакансії (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/dep_hum_ed_work-employment/vacancies), а роботодавці мають можливість заповнити Google Форму у разі наявності актуальних вакансій (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/dep_hum_ed_work-employment/employers). А ще у ЗВО створена Міжнародна асоціація випускників (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/alumni_association/index.html), яка ставить перед собою мету об'єднання зусиль випускників усіх поколінь для розвитку університету. Кафедра фізичної географії та раціонального природокористування також постійно комунікує з випускниками з метою залучення їх до роботи зі здобувачами (участь у семінарах та круглих столах).

5. Система забезпечення якості закладу вищої освіти забезпечує вчасне реагування на виявлені недоліки в освітній програмі та/або освітній діяльності з реалізації освітньої програми.

ЗВО відповідно до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/18747>) на постійній основі проводить аналіз внутрішнього забезпечення якості освіти. Під час проведення зустрічей із допоміжними структурними підрозділами, адміністрацією ЗВО, НПП, що викладають на ОП, було підтверджено, що в університеті ефективно функціонує відділ моніторингу якості освіти, методичного та інформаційного забезпечення освітнього процесу (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/educ_dep-dep_mon_ed_qual). Керівництво кафедри, факультету, університету та представники усіх відділів навчальної частини постійно взаємодіють між собою для оперативного реагування на виявлені недоліки в освітній програмі.

6. Результати зовнішнього забезпечення якості вищої освіти (зокрема, зауваження та пропозиції, сформульовані під час попередніх акредитацій), беруться до уваги під час перегляду освітньої програми.

Заклад вищої освіти активно працює над виправленням зауважень попередніх акредитацій за спеціальністю 6.040104: покращено матеріально-технічну базу щодо придбання програмного забезпечення та комп'ютерної техніки, GPS-приймачів, електронних тахеометрів, 3-D сканера.

7. В академічній спільноті закладу вищої освіти сформована культура якості, яка сприяє постійному розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою.

Після проведених зустрічей з усіма учасниками освітнього процесу ЗВО експертна група вважає, що в Ужгородському національному університеті сформована культура якості вищої освіти, яка регулюється Положенням про систему внутрішнього забезпечення якості освіти ДВНЗ «Ужгородський національний університет» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/18747>), Положення про порядок розроблення, моніторинг та періодичний перегляд освітніх програм (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22968>), Положенням про академічну доброчесність в Ужгородському національному університеті (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223>), Положенням про акредитацію освітніх програм. Комунікація студентського самоврядування, кафедри, вченої ради, ректорату та інших допоміжних структурних підрозділів дає дозволяє активно впроваджувати культуру якості вищої освіти на всіх рівнях, що сприяє розвитку ОП.

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Сильними сторонами ОП є послідовне дотримання визначених процедур розроблення, затвердження, моніторингу та періодичного перегляду освітньої програми.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

ЕГ рекомендує приділяти більшу увагу залученню роботодавців до заповнення анкет з метою вивчення якості наданої освіти, моніторингу ефективності співпраці та налагодження комунікації. На постійній основі оновлювати

інформацію на сайті університету, а саме на сторінці Центру кар'єри в розділі Новини остання публікація датується 04.11.2021 року (https://www.uzhnu.edu.ua/uk/news/cat/career_center). ЕГ також рекомендує приділяти більше уваги питанню діяльності Міжнародної асоціації випускників, шляхом залучення здобувачів та випускників до участі в заходах, які організовує асоціація.

Рівень відповідності Критерію 8.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 8.

Встановлені факти дають змогу констатувати, що внутрішня система забезпечення якості, яка склалася в УжНУ забезпечує вчасне реагування на необхідність змін в ОПП та в окремих дисциплінах відповідно до встановлених процедур, в університеті сформована відповідна культура якості, яка сприяє розвитку освітньої програми та освітньої діяльності за цією програмою. Здобувачі вищої освіти беруть участь в процесах перегляду та покращення ОНП, та їх позиція враховується ЗВО. Стейкхолдери всебічно залучені до процедур забезпечення якості, в тому числі й долучені до освітнього процесу. ЗВО має розуміння майбутніх процедур збирання та аналізу інформації щодо кар'єрного шляху майбутніх випускників. Результати акредитацій інших освітніх програм беруться до уваги та враховуються при регулярному перегляді ОНП.

Критерій 9. Прозорість та публічність:

1. Визначені чіткі і зрозумілі правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них та послідовно дотримуються під час реалізації освітньої програми.

Наявні чіткі та зрозумілі правила, щодо прав та обов'язків учасників освітнього процесу, які розміщені у відкритому доступі на офіційному сайті Університету в розділі «Положення» (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/5410>). Під час проведених зустрічей ЕГ встановлено, що здобувачі вищої освіти та НПП, що викладають на ОПП, досить добре поінформовані про освітній процес в межах даної ОП та постійно застосовують різні документи, розміщені на сайті ЗВО у відкритому доступі. Також учасники освітнього процесу зазначили, що ЗВО цілком дотримується їх прав під час реалізації освітньої діяльності.

2. Заклад вищої освіти не пізніше ніж за місяць до затвердження освітньої програми або змін до неї оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті відповідний проект з метою отримання зауважень та пропозицій заінтересованих сторін.

Експертною групою встановлено, що проект освітньої програми Середня освіта (Географія) вчасно розміщено на офіційному сайті Ужгородського національного університету (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/52500>).

3. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму (включаючи її цілі, очікувані результати навчання та компоненти) в обсязі, достатньому для інформування відповідних заінтересованих сторін та суспільства.

ЕГ під час роботи з офіційним сайтом Університету (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/>) з'ясувала, що сайт містить актуальну інформацію про ОП (враховуючи її цілі, очікувані результати та компоненти) в достатньому обсязі. Освітня програма розміщена у відкритому доступі на сайті університету (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/16533>), де всі зацікавлені особи можуть з нею ознайомитися. ЗВО демонструє прозорість, відкритість у питаннях інформування про особливості ОПП, що реалізуються у структурних підрозділах університету.

Загальний аналіз щодо Критерію 9:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9.

Прозорість та публічність забезпечується через розміщення та постійне оновлення на офіційному сайті Університету нормативних документів, якими регламентується прозорі та зрозумілі правила щодо організації освітнього процесу в університеті.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9.

На сайті ЗВО відсутня можливість вносити зауваження та пропозиції до проєкту ОП усім зацікавленим сторонам. Також відсутня таблиця пропозицій. Рекомендується ЗВО: після закінчення громадського обговорення розміщувати таблицю пропозицій та стану їх урахування на сайті університету.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

ЕГ вважає, що правила і процедури, які регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу, є доступними для них, фактів їх недотримання не виявлено. Заклад вищої освіти своєчасно оприлюднює на своєму офіційному веб-сайті точну та достовірну інформацію про освітню програму, зокрема проєкт освітньої програми, з метою одержання зауважень та пропозицій від стейкхолдерів. ЕГ прийшла до висновку, що ОПП загалом відповідає критерію і може бути оцінена рівнем В.

Критерій 10. Навчання через дослідження:

1. Зміст освітньо-наукової програми відповідає науковим інтересам аспірантів (ад'юнктів) і забезпечує їх повноцінну підготовку до дослідницької та викладацької діяльності у закладах вищої освіти за спеціальністю та/або галуззю.

не застосовується

2. Наукова діяльність аспірантів (ад'юнктів) відповідає напряміві досліджень наукових керівників.

не застосовується

3. Заклад вищої освіти організаційно та матеріально забезпечує в межах освітньо-наукової програми можливості для проведення і апробації результатів наукових досліджень відповідно до тематики аспірантів (ад'юнктів) (проведення регулярних конференцій, семінарів, колоквіумів, доступ до використання лабораторій, обладнання тощо).

не застосовується

4. Заклад вищої освіти забезпечує можливості для долучення аспірантів (ад'юнктів) до міжнародної академічної спільноти за спеціальністю, зокрема через виступи на конференціях, публікації, участь у спільних дослідницьких проєктах тощо.

не застосовується

5. Існує практика участі наукових керівників аспірантів у дослідницьких проєктах, результати яких регулярно публікуються та/або практично впроваджуються.

не застосовується

6. Заклад вищої освіти забезпечує дотримання академічної доброчесності у науковій діяльності наукових керівників та аспірантів (ад'юнктів), зокрема вживає заходів для виключення можливості здійснення наукового керівництва особами, які вчинили порушення академічної доброчесності.

не застосовується

Загальний аналіз щодо Критерію 10:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 10.

не застосовується

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 10.

не застосовується

Рівень відповідності Критерію 10.

не застосовується

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 10.

не застосовується

IV. Інші спостереження

У цьому розділі експертна група може викласти інші спостереження, пов'язані із освітньою програмою, освітньою діяльністю за цією програмою або процедурою проведення акредитації.

Акредитаційна експертиза відбулася згідно погодженої програми. Під час роботи ЗВО забезпечив доступ до всіх необхідних документів і присутність усіх заявлених учасників акредитаційної експертизи.

V. Підсумки

На думку експертної групи, підстави для прийняття рішення про відмову в акредитації ОП, не пов'язані із відповідністю Критеріям оцінювання якості освітньої програми, **відсутні**.

За результатами акредитаційної експертизи експертна група вважає, що освітня програма відповідає Критеріям за наступними рівнями відповідності:

Критерій 1. Проектування та цілі освітньої програми	B
Критерій 2 . Структура та зміст освітньої програми	B
Критерій 3 . Доступ до освітньої програми та визнання результатів навчання	B
Критерій 4 . Навчання і викладання за освітньою програмою	B
	B

Критерій 5 . Контрольні заходи, оцінювання здобувачів вищої освіти та академічна доброчесність	
Критерій 6. Людські ресурси	B
Критерій 7. Освітнє середовище та матеріальні ресурси	B
Критерій 8. Внутрішнє забезпечення якості освітньої програми	B
Критерій 9. Прозорість та публічність	B
Критерій 10. Навчання через дослідження	<i>не застосовується</i>

За результатами акредитаційної експертизи рішенням експертної групи є **акредитація**.

Додатки до звіту:

Відсутні

Шляхом підписання цього звіту ми стверджуємо, що провели акредитаційну експертизу у повній відповідності із Положенням про акредитацію освітніх програм, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти, та інших актів законодавства, а також здійснювали свої функції добросовісно, неупереджено і доброчесно.

Документ підписаний кваліфікованими електронними підписами.

Керівник експертної групи

Шевчук Сергій Миколайович

Члени експертної групи

Гришко Світлана Вікторівна

Дмитренко Костянтин Іванович